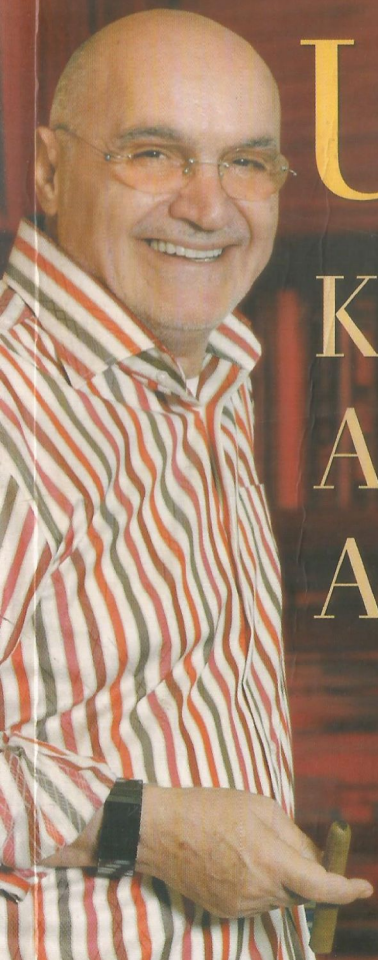
HINCAL ULUÇ

Kapıyı Anahtarla Açmak



ÖZEL FİYAT
2,5 YTL
2.500.000 TL

ALFA

KAPIYI ANAHTARLA AÇMAK

HINCAL ULUÇ, 1939 Kilis doğumlu. Ankara Kurtuluş Lisesi'ni, ardından Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. 1957 yılında Ankara Yenigün Gazetesinde gazeteciliğe başladı. 1982, 1983, 1987, 1990 yıllarında Gazeteciler Cemiyeti tarafından yılın gazetecisi, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999 yıllarında İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nce yılın spor yazarı ve köşe yazarı seçildi. 1994, 1995 yılında Abdi İpekçi Barış Ödülü'nü aldı. Basın şeref kartı sahibidir. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Türkiye Spor Yazarları Derneği, Mülkiyeliler Birliği ve Galatasaray Spor Kulübü üyesidir. Makalelerinden oluşan *Sarı Kırmızılı Kaşkol, Kendi Yıldızını Bulmak, Sevgi Kutusu, Paşa Dayımın Kirazları, Bir Aşk Hikâyesi, Herkes İçin Biraz Mutluluk, İnsanım Kafi Değil mi, Siz Çok Önemlisiniz, Canın Yanınca Elimi Sık, Hıncal'ın Yeri Best of 10* adlı on adet kitabı vardır. Bir kez evlendi, boşandı, çocuksuz. Halen Sabah Gazetesi'nde köşe yazarlığı yapıyor.

KAPIYI ANAHTARLA AÇMAK

Hıncal Uluç

Alfa Yayınları **1579**
Güncel **51**

KAPIYI ANAHTARLA AÇMAK

Hıncal Uluç

1. Basım : Mart 2005
ISBN : 975-297-599-2

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Yayın Koordinatörü ve Editör Rana Gürtuna
Pazarlama ve Satış Müdürü Vedat Bayrak
Kapak Tasarımı Utku Lomlu

Kapak fotoğrafı Milimetric Mağazası'nın kataloğundan alınmıştır. İzinsiz kullanılamaz.

© 2005, ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yaymlanamaz.

Alfa Basım Yayım Dağıtım İnş. Tur. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.
Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu 34410 İstanbul, Turkey
Tel: (212) 511 53 03 - 513 87 51 - 512 30 46 Faks: (212) 519 33 00
www.alfakitap.com
info@alfakitap.com

Baskı ve Cilt
Melisa Matbaacılık
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa - İstanbul
Tel: (212) 674 97 23 Faks: (212) 674 97 29

İÇİNDEKİLER

Anahtar... Bu Ne Anahtar Sözcüktür, Yaşamda... • *1*
Sevginin Ve Değerin Ölçüsü... • *5*
Her Sevmek, Biraz Terk Edilmektir... • *11*
Her Sevmek, Hem de Nasıl Beklemektir!.. • *15*
Üçüncü Şahsın Şiiri • *21*
Aşklar Var, Unutulmamak İçin... • *25*
Güzellikler İçinde Mutlu Olma Sanatı • *31*
Her Şeye Rağmen Mutlu Olmak • *35*
Vazoyu Kırmamak Üzerine... • *41*
Arkadaş... Dost... Sevgili... • *45*
Yedi Ölümcül Günah... Günah mı?.. • *49*
Bir Yerli Raşomon Olayı • *53*
Mutluluğu Satın Almak... • *57*
Noel Hediyesi • *61*
İnsanın İçini Isıtan Beyaz Ayılar... • *69*
Hayalgücü En Büyük Armağandır • *73*
Guernica'yı İki Metreden Seyretmek... • *77*
Bir Kıssa... Birkaç Tane de Hisse!.. • *81*
Sen Önemlisin... Hem de Nasıl... • *85*
Asansör Üzerine Pazar Çeşitlemeleri • *89*
İfade Edemeyen Millet • *95*
İfade Edememeyi Ne Güzel İfade Etme Bu • *99*
Gülümsemekten Korkmak... • *103*
Bin Yıl da Geçse Kadın Değişmiyor • *107*

Mutsuz, Yalnız, Yapayalnız Adam... • *111*
Yaşlılığa Ve Yalnızlığa Direnmek... • *115*
Babamı Bir Kez Daha Anarken • *119*
Gel Dosta Gidelim Gönül! • *125*
Sonbahar... Güzelliklerin En Hüzünlüsü... • *129*
Yolu Yaşamayı Bilmek... Bilebilmek... • *133*
40 Yıl Sonra Mülkiye'de • *137*
Kendime 14 Şubat Hediyesi Aldım!.. • *141*
Aşka Değil Adama Âşığım!.. • *147*
Ne Söylediğin Değil... Ne Anladıkları... • *155*
Köşe Yazarının Dört Beklentisi... • *159*

ANAHTAR... BU NE ANAHTAR SÖZCÜKTÜR, YAŞAMDA...

Anahtar sözcüğünü ilk düşündüğümde 60'lı yıllardı ve ben üniversitede idim.

Düşündüren de bir filmdi. Anahtar... The Key!...

Sophia Loren bir İtalyan kızını oynuyordu. Evinin anahtarı bir savaş gemisi kaptanından ötekine devroluyordu hep. Dönülmesi çok güç bir görev için denize açılan kaptanın anahtarı, yeni kaptana geçiyordu.

Atilla daha iyi hatırlar. Kaptanlar mı birbirlerine devrediyorlardı anahtarı. Yoksa onların ölüme gittiğini bilen Sophia mı, her yeni gelen kaptana bu ölümler dünyasında bir kısa mutluluk yaşatmak için kendi veriyordu bilmem.

Bildiğim, anahtarı kullanan hem evin, hem Sophia'nın sahibi oluyordu.

Yani anahtar müthiş bir simgeydi.

İki insanın yaşamlarını birleştirmesine neden 'evlenmek' demişiz? Evlenmek, çünkü, evin anahtarının iki olması... Anahtar, evin iki sahibi olduğunun simgesi... Evlenmenin simgesi... Yani alyanstan çok daha anlamlı aslında.

Anahtarı verdiniz mi, 'evli'siniz demektir. Belediye Başkanı onasın, onamasın.

"Her eve gelişimde kapıyı anahtarla açmaktan yoruldum," demiştim. **"Ne güzeldir zili çalmak ve size birinin kapıyı açması..."**

Bunu sağlamak için anahtarı bir başkasına vermeniz gerekir. Ki gelsin sizden önce eve. Evi ısıtsın. Sımsıcak yapsın. Yuva yapsın. Kapıyı çaldığınızda koşsun, kucaklasın kapıda sizi.

Mutluluk tariflerinden biri bu mu acaba?..

Birisini bulursunuz.

"İşte bu!" dersiniz.

Anahtarı verirsiniz.

Bu, özgürlüğünüzü terk edişiniz anlamına gelir. Bu, yüzük vermekten de öte bir sadakat yeminidir.

Anahtar vermek, **"Canın ne zaman isterse gel. Bu evde seni üzecek tatsız bir sürprizle karşılaşmayacaksın,"** demektir.

O andan itibaren anahtarı verdiğiniz özgürdür artık, siz kendinizi bağlarken. İstediği zaman gelir ve 'istediği evi' bulur. Bulacağından emin olarak...

Özgürlüğünden vazgeçmesi insanın hayatta yapacağı en büyük fedakârlıktır.

...ve bu büyük fedakârlık sizi de beklentilere iter tabii.

Gecenin bir vakti evin önünde, arabanızdan inerken, evin ışıklarını yanık bulmayı istersiniz. Sadece bunu istersiniz. "Evde biri var. Kapıyı çaldığınızda keyif çığlıkları atarak koşacak, boynunuza sarılacak," diye düşünürsünüz. Işığı gördünüz mü, sokağın ayazını yaşamazsınız bile... Öylesi ısıtır içinizi camlardan sızan loş ışık demetleri...

Bu anahtarın en mutlu yanıdır. Ama her zaman böyle olmaz...

365 gün beklersiniz. Bitmez günler, bitmez geceler beklersiniz.

Her eve yaklaşışınızda o ışıkları görmek istersiniz pencerelerde... Bulamazsınız...

Karanlık... Hep karanlıktır kahrolası camlar...

O anahtar kullanılmaz... Siz her an kullanılacakmış gibi yaşadığınız halde...

Umutsuzca bekleyerek... Siz verdiğiniz anahtara teslim olmuşsunuzdur. O, anahtarla özgür...

Sonra bir gün sabrınız taşar...

"Ver anahtarımı geri," dersiniz.

"Ver anahtarımı geri..."

Gençler!..

Her yaştan gençler!..

Size en büyük ağabey tavsiyesi... Sakın ola anahtarınızı kolay kolay kimseye vermeyin... Nasıl olsa gelmeden önce telefon ediyor. O zaman anahtara ne gerek var?

Anahtarınızı birisine vermek, yaşam düzeninizi tepetaklak etmektir. Hayattaki en büyük fedakârlıklardan biridir, insanın yaşamını birisi için tepetaklak etmesi...

Anahtarı verdiniz mi, kendi hayatınızı değil, onunkini yaşıyor olursunuz aslında...

Anahtar, sevgiliye en büyük armağandır. Çünkü hayatınızın en büyük fedakârlığıdır, evinizde özgürlüğünüzden vazgeçmek...

Büyük fedakârlıklar, büyük beklentilere sebep olur...

Karşılanmayan beklentiler de ilişkilerin sonunu getirir.

O zaman...

Anahtarınız sizde kalsın. Kapıyı çalınca açarsınız...

Canınız isterse açarsınız!

O nasıl canı isteyince geliyorsa...

Sağlıklı bir ilişki için...

O ne kadar özgürse, siz de o kadar hür olmalısınız...

SEVGİNİN VE DEĞERİN ÖLÇÜSÜ...

Üniversite yıllarımız... Biz iki erkek arkadaşız. Onlar da iki kız. Öyle tanıştık SBF'nin kantininde. Birlikte çıkıyoruz.

O yıllarda çıkma ne demek?

Sinemaya falan gidiyoruz öğleden sonraları. Akşamüzerleri de o zamanlar, çok ünlü Filiz Pastanesi'nde buluşup çay falan içiyoruz... **Gözlerden gözlere, zaman zaman birleşen ellerde bir flört var, hepsi o...**

Çok sevdiğim bir şiir vardı, aklımda kaldığı kadarıyla, şöyleydi sanki o yıllardaki aşklarımızı anlatan...

Bir şey var aramızda,
Senin gözlerinden belli,
Benim yanan yüzümden.
Susuyoruz, arada bir,
Gülüşerek başlıyoruz söze.
Ne kadar gizlesek nafile,
Bir şey var aramızda,
Senin gözlerinde ışıldıyor,
Benim dilimin ucunda...

Söyleyemiyoruz **"Seni seviyorum,"** diye. Ama öyle şeyler yapıyoruz ki, her şey ayan beyan. Ne mi yapıyoruz mesela...

Biz üçümüz, Mülkiyeliyiz... 'Aramızda bir şeyler olan' Ortadoğulu...

Bir gün öğleye doğru, üç Mülkiyeli, Kızılay'da rastlaştık. Sinemaya gitmek üzere sözleşiyoruz. Uzaktan bizim Ortadoğulu çıktı meydana.

"Hayrola?" dedi.

"Öğleden sonra sinemaya gidiyoruz, haydi sen de gel," dedim.

"Çok mu istiyorsun?" dedi. "Evet," dedim.

"Biletleri alın, beni bekleyin. Senin için gelirim," dedi, koştu gitti.

Sinema ikide... İkiye çeyrek kala buluştuk.

Üç Mülkiyeli...

Ortadoğulu görünürde yok.

Bizim kız, "Hadi girelim," dedi. "O laf olsun diye gelirim dedi. Gelemez. Öğleden sonra final sınavı var. Nasıl gelir ki?"

Biletlerin ikisini onlara uzattım.

"Gelecek," dedim. "Siz girin, ben beklerim..."

Saat iki buçuğu geçiyordu, sinemanın önünde bir taksi durdu. İçinden nefese nefese, Ortadoğulu indi.

"Kusura bakma geç kaldım," dedi. "Öğleden sonra final sınavım vardı. Bu sınava raporsuz girmezsek, dönem hakkım yanar. Bu yüzden girdim. Kağıdın altını hemen bomboş imzalayıp verdim. Fırladım, taksiye koşarken ayağım burkuldu, topuğum kırıldı. Yurda gidip ayakkabımı değiştirmek zorunda kaldım. Bu yüzden geciktim."

Sonra kulağıma eğildi.

"Ama ne kadar geç kalırsam kalayım, kapıda beni bekleyeceğini biliyordum," dedi.

"Ben de geleceğini biliyordum," dedim, elini elimin içinde sıkarken.

Sevginin en yüce anıdır, inanmak...

Ama ben başka şey anlatmak istiyorum...

İnsanları ne kadar seviyoruz? Onlara ne kadar değer veriyoruz?

Bunun bir tek şaşmaz ölçeği var.

Günlük hayatımızdaki önceliklerdeki yeri.

"Hadi sen de gel," dediğimde, "Sınavım var, gelemem," diyebilirdi Ortadoğulu. Kimse de bir şey diyemezdi. Öyle demedi.

"Senin için her şeyi yaparım," dedi. Benimle herhangi bir gün, herhangi bir saatte gidebileceği o sinemaya, sırf ben o gün istiyorum diye, o gün gidebilmek için, sınavdan 'sıfır' almaya razı oldu.

Şimdi bir de herkesin günlük yaşantısında her zaman rastlanan başka örneklere bakın...

"Sevgilim, sana tapıyorum. Bugün buluşmayı çok isterdim ama, berberden randevu almıştım..."

"Alo, darling... Bu gece seninle buluşacaktık ya... Bir kız arkadaşım boy frendi ile bozuşmuş... Onu teselli etmem gerek. Beni affet!"

"Hayatım, sen bir tanesin. Ama yarın buluşamayız... Galatasaray'ın maçı var..."

Listeyi sabaha kadar uzatabilirsiniz. Şimdi, bir düşünün... Hem size ileri sürülen özürlere... Hem sizin ileri sürdüklerinize...

Kimi, neleri tercih ediyorsunuz, kimlere... Ve siz nelere tercih ediliyorsunuz?

Eğer, sizin için berberden, maçtan, sizi davet eden ya da size gelen herhangi bir arkadaştan sonra geliyorsanız, sakın onu sevdiğinizi falan düşünmeye kalkmayın.

İnsanlar bazen kendilerini de kandırır, sevdiklerine... Ya da şüpheye düşerler, **"Ona karşı duygularım, çok karışık... Seviyor muyum acaba?"** diye...

Sevginin ve değerin en yanılmaz ölçeği, tercihtir, önceliktir.

"Hadi sinemaya gidelim," dediğinizde, arkadaşınız, "Tabii, harika!" demeden önce, "Ne film oynuyor?" diyorsa, hele hele, ardından, "Ben o filmi sevmem," deyip buluşma teklifinizi reddediyorsa mesela, bilin ki asıl sevdiği sinemadır. Siz değilsiniz... Siz ancak onun ilgisini çekecek bir film ve boş bir zamanını bulabilirseniz, onunla buluşabilirsiniz. Bunun adı da sevgi olamaz tabii.

Sevgide önemli olan bir arada olmaktır. Sinema bahanedir, sadece...

Düşünün bakalım, sevdiğinizi sandığınız insanın, hayatınızdaki öncelik sırası nedir?

En tepede mi? O zaman gerçekten seviyorsunuz demektir. Ya da şöyle...

Hayatınızdaki en büyük önceliği daima size veriyorsa, hiç şüpheniz olmasın, en çok sizi seviyor. Onun için en değerli varlık sizsiniz.

Hem de karmaşık duygularınızı çözmenin, hem de onun duygularını kesinlikle belirlemenin en şaşmaz yoludur. Öncelik testi...

Çünkü en çok sevilen, en önce gelir...

"Benim her şeyimsin," kolay laftır, herkes söyleyebilir. Eğer sizi her şeye tercih ediyorsa, ancak o zaman, her şeyisiniz demektir, gerçekten.

Birisiyle ilgili duygularınızdan ya da onun duygularından şüpheniz varsa, derhal bir 'öncelik' testi yapın, her günkü yaşantınızdan örnekleri hatırlayarak.

Şaşmaz gerçek hemen ortaya çıkacaktır.

Sevgi, bir bakıma, önceliktir, çünkü!

HER SEVMEK, BİRAZ TERK EDİLMEKTİR...

Hiç 'birtaneniz' oldu mu hayatınızda? Olmadıysa, boşuna anlamaya çalışmayın, Yalın'ın dediklerini. Ben anladım... Hayatım boyunca hep 'birtanem' olduğu için, hem de çok iyi anladım.

İlk gençliğimden beri çok popüler biri olarak yaşadım. Etrafım hep güzel kızlar, kadınlarla çevrili oldu. **Ama hiç iki tanem olmadı. Hayatıma girenler hep "bir tane" olarak kaldılar.**

Biri bitmeden öbürü başlamadı.

Bitmesi mi?

Şöyle düşünüyorum da... Hemen hiçbiri benden değil. Hep terk edildim diye hatırlıyorum.

Hayatıma girdiler... Bir tanem oldular ve gittiler...

Yalın'ın anlattığı bu.

Bir tanesi onu bırakmış gitmiş. Sonra geri dönmek istemiş, öyle anlaşılıyor.

Yalın isyan ediyor...

"Hadi diyelim seni sevdim bir daha.

Gözümü karartıp yeniden taptım da.

Değişecek misin söyle?

Değişebilecek misin?

Zalim!"

Ve finalde kükrüyor...

"Gelip de birtanem olmaya ne hakkın var?"

Yalın'ın en vurucu cümlesi de bu...

"Birtanem olmaya ne hakkın var?"

"Sen birtane olmak ne demektir bilir misin?.. Sen birtanesi olmak beni nasıl bağlar bilir misin? Sen birtane olmaya hazır mısın, layık mısın? Sen bir tane olmanın yükünü çekebilir misin?"

Onun için sordum, "Hiç birtaneniz oldu mu hayatınızda," diye...

Olduysa anlarsınız ancak...

Birtane varsa hayatınızda, o hayatınızdır sizin... Yaşamınızın keyfidir. Hele güzel bir şey yaşadınız mı, ille de onu düşünürsünüz, "Burada olsaydı," diye... Onunla birlikte olmak güzeldir, ama beklemek de güzeldir ha...

Birtaneyi beklemek bir efsanedir... Keyiftir beklemek... Özlemle beklemek... Ama bir yandan da zulümdür... Yalın'ın "Zalim" demesi bundan...

Kapıda anahtarın her dönüşünde, telefonun zili her çaldığında, içinizde bir heyecan kıpırdar... "O mu?" diye...

Her 'değilmiş' bir acı bırakır yüreğinizde... Sizi aramamaktan başka günahı olmayana bile kızarsınız, "Niye o değil ki?"

Yok canım... Birlikte bir şey yapmak, bir şeyleri paylaşmak için değildir birtane...

Sadece birlikte olmaktır... Onu yanında, yakınında hissetmektir, hatta evin başka odasında olsa, çok başka şeylerle uğraşsa... Onu hiç görmeseniz, duymasanız, dokunmadan, koklamadan saatler geçirseniz bile, onun sadece orada olduğunu hissetmeniz size mutluluk veriyorsa işte o zaman birtaneniz vardır...

...Ve başkaca şeyiniz de yoktur, artık... Onun için işte 'birtane' olmak, aslında büyük sorumluluktur...

Hele öyle uçarı, hele öyle haşarı, öyle canı isteyince kaybolup, canı isteyince ortaya çıkanlardan oldunuz mu, Yalın sorar, o zaman...

"Birtanem olmaya hakkın var mı?.."

HER SEVMEK, HEM DE NASIL BEKLEMEKTİR!..

Ümit Yaşar'ın 'Ayrılanlar İçin'ini Timur Selçuk ezberletmişti hepimize... Meğer bir de 'Bekleyenler İçin'i varmış, bu birbirinden güzel aşk şiirleri yazan ustanın...

Bugünün gençlerine üzülüyorum, birbirlerinin kulağına aşk şiirleri fısıldamıyor, Ümit Yaşar'ı tanımıyorlar. Özdemir Asaf'tan haberleri olmadığı için, 'bir kelimeye bin anlam' yükleyip birbirlerine seslenemiyorlar. 'Üçüncü Şahsın Şiiri'ni yazan Attilâ İlhan onlar için Cumhuriyet'in politik yazarı...

Daha eskilere, Necip Fazıllar'a falan gitmiyorum, mesela 'beklemek' üzerine o muhteşem satırları yazan...

"Ne hasta beklerdi sabahı/ Ve ne genç ölüyü mezar/ Ne de şeytan bir günahı/ Seni beklediğim kadar," diyen Necip Fazıl'ı...

İnsanın 'birtanem' diyeceği birinin olması harika bir şey... Daha önce bunu anlatırken, bir-iki satır da, 'birtane'yi beklemeyi anlatmıştım. Mazoşist bir coşku ile beklemeyi...

Bekleme acısını tatmanın güzelliğini yazmıştım, araya sıkıştırıp... Oysa üzerine romanlar yazacak kadar uzun konuydu.

Birtanem'den evin anahtarını geri istemiştim, bir defasında... Bu, "Eve bir daha gelme," anlamında değildi tabii. O belki de öyle anlamıştır bilmem...

Evin anahtarının onda olması nedir, bilen bilir...

Günün her saatinde, dakikasında, anında beklersiniz. Anahtarı var ya... Canı isterse gelebilir. Ne zaman canı isterse...

24 saatin 24'ünde de beklemek... Her gün beklemek... Durmadan beklemek... Can mı dayanır?

Gelmez haspam...

Anahtarı geri alınca işkence bitti sanırsınız. Öyle ya, artık her an beklemek yok. Geleceği zamanı bildirir, telefon edip, siz de sadece o ânı beklersiniz biter gider.

Keşke o kadar kolay olsaydı. Bu defa bir başka bekleyiş başlar. Bu defa telefonun zilinin çalmasını beklersiniz. Çalan her zilde onun sesini beklersiniz. Dahası sürpriz yapmasını, ışığı görüp aniden kapıyı çalmasını beklersiniz. Çalan her kapı zilinde onu beklersiniz.

Çünkü aslında sevmek, hem de nasıl beklemektir...

Bir dost, "Beklemeyi yazmışsın, ama senin yazdıklarını yıllar önce hem de nasıl anlatan Ümit Yaşar'ın dizelerinden haberin yok, belli," dedi.

Yokmuş gerçekten... Ben ki, Ümit Yaşar'ı ezbere bildiğimi sanırdım.

Bu dizeleri satır satır okuyun... Her satırı on kez okuyup, yüz kez düşünün.

Hiç böyle beklediniz mi?

Hiç böyle beklendiğinizi düşündünüz mü?

Hey koca Ümit Yaşar! İşte bekleyenler için!

Bir ayak sesi duymayayım
Kapıya koşuyorum
Gelen sen misin diye
Bir sarı saç görmeyeyim
Yüreğim burkuluyor
Ağlamaklı oluyorum.
Her şey bana seni hatırlatıyor
Gökyüzüne baksam
Gözlerinin binlercesini görürüm
Bir rüzgâr değse yüzüme
Ellerini düşünmeden edemem
Yaktığım bütün sigaraların dumanları
sana benzer
Tadı senden gelir
Yediğim yemişlerin
İçtiğim içkilerin
Ve içimdeki bu dayanılmaz sıkıntı
Bu emsalsiz hüzün
Seni beklediğim içindir.

Resmine bakamaz oldum
Uykulardan korkuyorum artık
Utanıyorum odamdaki bütün eşyalardan
Şu sedir hâlâ gelip oturmanı bekliyor
Şu ayna karşısında güzelliğini seyretmeni
Şu kadeh dudaklarına değebilmek için
duruyor masada.

Ve şu saat geldiğin anda
Durabilir sevincinden
Zaman çıldırabilir
Çünkü benim dünyamda
Ölümsüzlük, seni sevmek demektir.

Bir çocuk doğmayı bekler
Bir ağır hasta ölmeyi
Bitkiler yağmur ve güneşi bekler
Yalnız bir kadın sevilmeyi
Ve düşün ki bir adam
İçinde bütün bekleyenlerin korkusu
ve ümidi
Seni bekler
Asılmayı bekleyen bir idam mahkumu gibi.

Sen gelinceye kadar
Pencerem kapalı duracak
Rüzgâr gelmesin diye
Artık perdeleri açmayacağım
Gün ışığı girmesin diye
Sonra kahrolacağım

Bu karanlıkta, bu derin yalnızlıkta
Ve günlerce gecelerce haykıracağım
Nerdesin diye, nerdesin diye,

Bir gün bu kapıdan sen gireceksin
Biliyorum
Er geç bu bekleyişin bir sonu gelecek
Yıllarca sonra
Öldüğüm gün bile gelsen
Bütün bu bekleyişlerimi ve
öldüğümü unutup
Çocuklar gibi sevineceğim
Kalkıp sarılacağım ellerine
Uzun uzun ağlayacağım.

"Öldüğüm gün bile gelsen..."
Böyle bekleyiş olur mu? Olur dostlarım olur...
Öyle beklersen, kavuştuğunda öldüğünü bile unutursun gerçekten... Öldüğünü de... Öldüreni de...
Şiir güzel şey dostlarım... Sevmek kadar güzel...

ÜÇÜNCÜ ŞAHSIN ŞİİRİ...

Şiiri sevmek, aşkları, ayrılıkları, umutları, umutsuzlukları şiirle yaşamak... Gençlik yıllarımın en güzel anılarında şiirler vardır hep. En acıklı olanlarında da... **Şairler hayatımızın bir parçasıydılar.. Duygularımızın tercümanları..**

Şiir matineleri düzenlenirdi o zamanlar liseler ve üniversitelerde. Tıklım tıklım dolu olurdu salon. Hele Ankara Koleji. Bu kültür yuvası o kadar çok Şiir Günü düzenlerdi ki.

Evim Kolej'in yanında. Fahri kolejliyim, kaçırmazdım. Şairler gelir, kendi şiirlerini okurlardı. İyi şiir okuyanlar da en ünlü dizeleri...

Hele bir gün... Ergun Evren kendi şiirini okumuştu Kolej'de. Bir başka ünlü şair, "Böyle şiir lisede okunur mu?" diye ayağa fırlamış, terk etmişti salonu. Ergun'la dalga geçmiştik, yıllarca 'Müstehcen Şair' diye.

Attilâ İlhan, şiir matinelerinin en popüler şairlerindendi. Hele bir, şiiri vardı, dillerden düşmeyen. Hep Top 10'da, hem de başlarda olurdu.

Üçüncü Şahsın Şiiri...

Niye çok popülerdi?

Çünkü, o yaşlarda hele, çoğumuzun hayatında bir Üçüncü Şahıs vardı.

Biz bir kızı severdik. Kız da bizi severdi, ama arkadaş gibi... Gönlünü verdiği biri vardı aslında.

Bize güler, ona giderdi.

En felaketi de, kızın yanında o oğlana rastlamak olurdu. Arkadaşımızın sevgilisi... İyi davranmak zorundayız. Delikanlılık, centilmenlik onu gerektirir. İçimizden boğmak gelirdi, ama çaktırmazdık.

En felaketi mi dedim? Yanlış dedim. En felaketi çok daha başka olurdu.

Kız ağlayarak yanımıza gelirdi bir tenhada. Başını omzumuza yaslardı. Sevgilisi ile koptuğunu anlatırdı. İçten içe bir sevinç kaplardı gönlümüzü. Ama dedik ya, serde delikanlılık var. Şövalye romanları okuyarak yetişmişlik var.

Olur mu? Fırsattan istifade bize yakışır mı?

Uzun uzun teselli eder, akıl verirdik, barışma yollarını anlatırdık.

Rahatlardı. Gülerek koşardı. Ona... Üçüncü Şahsa...

Ve biz açardık Şiir Defterimizi.

Attilâ İlhan'ı bir daha okurduk. O olmaz olası Üçüncü Şahsın Şiirini okurduk.

Felaketimize ağlayarak...

Gözlerin gözlerime değince
felaketim olurdu ağlardım
beni sevmiyordun bilirdim
bir sevdiğin vardı duyardım
çöp gibi bir oğlan ipince
hayırsızın biriydi fikrimce
ne vakit karşımda görsem
öldüreceğimden korkardım
felaketim olurdu ağlardım

ne vakit Maçka'dan geçsem
limanda hep gemiler olurdu
ağaçlar kuş gibi gülerdi
bir rüzgâr aklımı alırdı
sessizce bir cigara yakardın
parmaklarımın ucunu yakardın

kirpiklerini eğerdin bakardın
üşürdüm içim ürperirdi
felaketim olurdu ağlardım

akşamlar bir roman gibi biterdi
jezabel kan içinde yatardı
limandan bir gemi giderdi
sen kalkıp ona giderdin
benzin mum gibi giderdin

sabaha kadar kalırdın
hayırsızın biriydi fikrimce
güldü mü cenazeye benzerdi
hele seni kollarına aldı mı
felaketim olurdu ağlardım

AŞKLAR VAR, UNUTULMAMAK İÇİN...

Önce hemen söylemeliyim ki, ben bir eşeğim... Bu benim kaçıncı eşekliğim... Haber alıyorum. Harika bir şey olacağını hissediyorum. Ama oturup size haber vermiyorum.

O gece İş Sanat'ın salonuna girerken gördüğüm boş koltuklardan kendimi nasıl sorumlu hissettim.

Üstelik bedava...

'Aşklar Var Unutulmamak İçin' diye bir şiirsel gece düzenlemişler... Sevgililer Günü haftasına başlarken... O gece herkes başka yerde olur diye, öne alarak...

Perde açıldığında bir şey görülmüyor. Seçiliyor belli belirsiz. Eski bir meyhane sanki. Bir köşede piyanist. Masalarda tek tük müşteriler. Sigara... Mumlar... Kadehler...

Ve karanlığın içinden şiirler başlıyor...

Nazım... Koca Nazım ve koskoca bir şiir...

Sesi duyuyor, arkaya düşen yazıları da okuyorsunuz. Şiir iki duyunuzla birden yol alıyor kalbinize...

Işıklar yükselirken kırmızılar içinde Tilbe Saran yürüyor sahneye...

"Yani sen elmayı seviyorsun diye
elmanın da seni sevmesi şart mı?
Yani Tahir'i Zühre sevmeseydi artık
Tahir ne kaybederdi Tahirliğinden?
Tahir olmak da ayıp değil, Zühre olmak da
Hatta sevda yüzünden ölmek de ayıp değil."

Öyle okuyor ki Tilbe, coşuyor salon. Alkışlar inliyor.

Şiirler aşkı anlatıyor. Atilla Birkiye'nin yazdıkları... Sahne aşkları yaşıyor, Mehmet Birkiye'nin şiirler kadar güzel yorumuyla...

Türk edebiyatının en güzel aşk şiirleri birer birer vuruyor sizi kalbinizden.

Aralarında hiç duymadıklarım da var. O geceye dek duymadığıma üzüldüğüm...

Metin Belgin'in okuyuşu, şiirin kendisi kadar acı-tatlı...

"Dün güzel bir kadın geçti
Kabrimin yakınından
Doya doya seyrettim
Gün hazinesi bacaklarını
Gecemi alt üst eden
Söylesem inanmazsınız,
Kalkıp verecek oldum

Düşürünce mendilini;
Öldüğümü unutmuşum..."

İnsana öldüğünü unutturabilecek bir güzellik başka nasıl anlatılır ki?..

Şu ifadeye bakar mısınız?..

"Seni düşünürken
Bir çakıl taşı ısınır içimde..."

Bir çakıl taşının insanın içinde ısınmasını düşünmüş müydünüz hiç?.. İçimde ne cehennemler yandı, bilirim de...

Özdemir Asaf olmadan aşk olur mu?...

Hakan Gerçek harikaydı tüm şiirlerde zaten...

"Sana gitme demeyeceğim
Ama gitme, Lavinia.
Adını gizleyeceğim.
Sen de bilme Lavinia..."

Ve de Ümit Yaşar tabii...

Ben İspanyol Meyhanesi'ni bin kez dinledim. Ama bu kadar güzel bir sahneleniş hatırlamıyorum.

Arka masada mezzosoprano Aylin Ateş ile tenor Hüseyin Likos var. Serdar Yalçın'ın piyanosu eşliğinde opera tarihinin en güzel aşk şarkılarını söylüyorlar.

Aylin kalktı ayağa loş ışıkta ve Carmen'in, o ateşli İspanyol kadınının dünyaca ünlü şarkısını söylüyor. Hem de ne söylüyor. Söyledi, söyledi ve o söylemeye devam ederken Tilbe Saran girdi üzerine.

"Kararmış tahta masamızda bir şişe şarap," diyerek.

"Hey garson

Sustur şu çığlık sesli kadını

Söyle masamıza gelsin, beraber içelim..." diye sürdürerek.

İnsanın 'Ayrılanlar İçin'i yazması için nasıl bir aşk yaşaması gerektiğini düşündünüz mü?

Güneş Berberoğlu, okumuyor, yaşıyor...

"Her kederin tesellisi bulunur, üzülme

İnsan ne kadar sevse unutabilir," demesi kolay da, unutması o kadar kolay mı?

Herhalde kolay...

Dönüp bakıyorum kendime... Ne unutulmaz aşkları unutmuşum. Unutmasa insan yenisini nasıl yaşar ki, aynı ateşle?

Şiirler bir tokat gibi patlıyor arka arkaya seven kalplerde...

Ve Hüseyin Likos, dünyanın belki de en güzel aşk şarkısını, Puccini'nin notaları ile söylüyor.

"E lucevan le stelle..."

Sonra yine dizeler.. Dizeler...

Dikkatimi bir şey çekiyor.

Bunların hepsi, erkeğin kadına söyledikleri...

Niye tüm aşk şiirlerini erkekler yazmış?

Hani kadınlar daha iyi 'duyar'dı erkeklerden...

Ya da duyuyor da böyle güzel ifade mi edemiyorlar?

İfade etmek kolay değil...

Öyle olsa, ben tüm gençliğimi, sevgililerimin kulağına başkalarının sözlerini fısıldayarak mı geçirirdim?

Yanımda sevgilim olsaydı o gece, "Bak iyi dinle... Bunların hepsini ben sana söylüyorum," derdim.

Derdim ama...

Bedri Rahmi'nin sözcükleri ile derdim...

"Kara dutum, çatal karam, çingenem
Daha nem olacaktın bir tanem
Gülen ayvam, ağlayan narımsın
Kadınım, kısrağım, karımsın."

GÜZELLİKLER İÇİNDE MUTLU OLMA SANATI

"Güzel sanatlar içinde en güzeli, güzel yaşama sanatıdır," diyordu, yıllar önce Cafe Flore'ün garsonunun önüme koyduğu Bodoit şişesinin etiketinde...

Bodoit, su... Şarap falan değil...

Hayat boyu duyduğum en güzel, beni en etkileyen laflardan biridir.

Güzel yaşama sanatı, güzelliklerden zevk alma, güzellikleri arama, yaşamı güzelliklerle doldurma sanatıdır. Ve bu sanat sanıldığı gibi pahalı da değildir.

İşte örneği... İstanbullular... Hafta sonu İstanbul'a gelme olanağı olanlar...

Lütfi Kırdar Fuar Merkezi'nde sizleri dünya güzellikleri bekliyor.

ArtİstanbuI!

İki saatin nasıl geçtiğini anlayamadım. Keşke daha fazla vaktim olsaydı. Keşke bütün günümü orada geçirebilseydim.

Siz öyle yapın. Ailecek gidin. Dolaşın. Yorulunca kafelerden birine oturun. Dinlenin, Sonra tekrar dolaşın. Sonra bir daha. Bir daha. Dünyanın bütün güzelliklerini sizin için toplamışlar, bir araya getirmişler, 'buyur' demişler sanki.

Güzellikler, ayrıcalıklı insanlar için değildir. Güzellikler bir avuç 'anlayan' için hiç değildir. **Güzellik insan içindir. Yaşayan, hisseden insan için...**

İster havuzlu villadan olun, ister en uzak gecekondudan. İster Güzel Sanatlar okumuş olun, ister dağda çoban. Fark etmez.

Güzellik insanın içindedir. Her insanın içindedir. Bazıları farkına varmaz. İşte fark etme fırsatı... Gidin. Gidin. Kendinizi bir güzeller, güzellikler dünyasının içinde bulun. Bir güzel gün yaşayın.

Güzel sanatlar içinde en güzelinin, güzel yaşama sanatı olduğunu siz de görün. Siz de yaşayın.

Hangi birini anlatsam. Anlatmadıklarım kırılıyor. Kırılmasınlar ne olur. Bu gazetenin tüm sayfaları benim olsaydı keşke. Hepsini bana verdiği duygularla anlatsaydım. Hepsini. Ayrı ayrı.

Listemin başında Hikmet Karabulut var. İlk iki yılda hayran baygın bakmıştım, tablolarına. Hele o Fransız köylerini anlatan peyzajlarına. Bu defa paraya kıydım ve al-

dım. Hem de en güzelini. 2001-2004 kataloğunun kapağına koyduğu 'Köyde Bahar'ı aldım.

Köyümü hep özlerim. Baharı da. Şimdi ikisi beraber her gün karşımda olacak.

Bundan büyük zenginlik olur mu? Hikmet'in Demart'ta gene nefis tabloları var. Seyre doyamazsınız.

Kapıdan girince Armoni Sanat Galerisi'nde Yalçın Gökçebağ'lar var. Tanrım ne güzelliktir bunlar. Hele yeşilliklerin ortasındaki patikada bir at arabası, arkasında bir köpek. Gökçebağ resim yapmıyor, kanaviçe işliyor sanki. Garage Sanat Galerisi yeni. Pırıl... Ertuğrul Ateş'in 'Harem' hayalleri burada. Vakit ayırıp bakılması gereken resimler bunlar.

Dönüyorsunuz... Mine Galerisi. Adnan Çoker. Nasıl genç, ama nasıl genç resimler bunlar. Çakılıp kalıyorsunuz yürürken. Ve de Adnan Çoker'in 80 yaşında olduğunu biliyorsunuz. Yaş kafa kağıdında değil. Kafada. Anlayabilsek... Anlatabilsek...

Dirimart... Pat Andrea ... İnsanı çarpan bir ressam. Bu adamın dünyası ruh doktorlarını çıldırtabilir.

Şahin Paksoy... ArtİstanbuI'un gediklisi... Resimlerine, isimleri ile bakın. Bir felsefe... Bir taşlama...

"Tarih tekerrürden ibarettir, şekerim..."

Ravelli'nin kapısında size, "Ben ressam değil işletmeciyim," diyen Uğural Gafuroğlu'na bakmayın siz. Kapılar, hele kayrak taşları üzerine çalışmalarına bayılacaksınız benim gibi.

Nü'de Işıl Özışık, Bakraç'ta Sait Günel nasıl güzel İstanbul boyamışlar, olmaz böyle şey...

Mustafa Sekban... Bu kadar mı güzel çizilir?.. Bu kadar mı tuvallere sığmaz, canlanır boya... Şöminemin üzerinde

bir Mustafa Sekban var. Hani geçen yıl 'İhtiyar Adam ve Deniz'i anlata anlata bitirememiştim. Bu defa 'Küçük Kız ve Kumsal' çarptı beni.

Kanat Bayazıt Galerisi'nde biraz fazla kalmaya hazır olun. Goya Galerisi, Metin Ünsal'ı benim Ortaköyümü en güzel çizen Metin'i en sona bırakmıştım. Gittim ki, resimlerin nerdeyse dörtte üçünde kırmızı nokta var. Daha açıldığı gün işi bitirmiş Metin. Demek Metin'e bayılan sadece ben değilim.

Ne gördüklerim yetti, ne yazdıklarım... Hafta sonunda Artİstanbul'a bir daha gitmem gerek.

HER ŞEYE RAĞMEN MUTLU OLMAK...

Gene Cumhuriyet'te rastladım filme. Seyredilmesi gereken filmleri nasıl seçiyor, nasıl zorluyorlar sizi izlemeye. Ne yazık ki, tirajları az. Bu yüzden çok az insana ulaşıyor tavsiyeleri.

Oysa 'Son Dans' milyonların izlemesi gereken bir filmdi. Filmi seçmede büyük başarı gösteren TV8, aynı başarıyı yayın saati seçiminde göstermemişti yalnız.

Bu, tam bir aile filmiydi. Dedeler, nineler, analar, babalar ve çocuklar hep birlikte izlemeliydiler bir Pazar sabahı. TRT bir zamanlar, Pazar sabahlarına böyle filmler koyardı, Faruk Bayhan sorumlu iken. Aile filmleri... Aile bağlarını güçlendiren, yaşamı anlatan, sevdiren filmler...

Hem de Fenerbahçe'nin Lyon maçının gecesinde ziyan oldu gitti, bence.

Beni yakalayan cümle, "Filmin baş rolünde Maureen O'Hara oynuyor," oldu. "Sanatçının 80 yaşında iken rol aldığı film..."

Benim yaşımda olup da, bu kızıl saçlı müthiş kadını hatırlamayan var mı? Hemen hepimiz âşıktık ona, lise-üniversite yıllarımızda. Hele John Wayne ile oynadığı 'Kadın Satılmaz'da nasıl bir afetti.

Maureen'i, o onlarca yıl adı sanı duyulmayan Maureen'i 80 yaşında görmek çok ilginç geldi bana.

Fener maçından önce bir 45 dakikasını falan izleyebilirdik. Gençlik aşkımızın 80'inci yaşı için yeter de artardı bile..

Bizim millet yavaş yavaş toplanmaya başlarken evde, TV8'i açtım. Orhan başta eskiler, bir-iki dakika ilgilendiler. "Aaa" falan filan... Sonra konu Fenerbahçe'ye döndü, hele Muzo geldikten sonra.

Oysa Son Dans beni fena halde sarmaya başlamıştı. Sessizce videoyu çalıştırdım, maç kanalına geçtim.

...Ve filmi ertesi gün tek başıma, ama doyasıya, yer yer geri alarak, reklamları hızlı geçerek izledim. Arkadaşlarımın yanında olsam yapamazdım. Hüngür hüngür de ağladım.

Müthişti 80'lik Maureen. Müthişti film...

Teşekkürler Cumhuriyet!.. Teşekkürler TV8!..

Helen Parker, yani Maureen, 80 yaşında bir emekli Latince öğretmeni. Kalbi iyice teklemeye başlayınca hastaneye yatıyor. Orada hastabakıcısı, lisedeki öğrencisi Todd

(Eric Stoltz, hani Anaconda'daki delikanlı) çıkıyor. Ve Helen Todd'un hayatına giriyor. Bu arada geriye dönüşlerle biz Helen'in yaşamını öğreniyoruz.

Bir öğrenci partisinde subay Charlie ile tanışıyor. Yıldırım aşkı. Evleniyorlar. Charlie tam Helen'in aradığı erkek. Nasıl mutlu oluyorlar... Ama yaşam...

Bir karlı kış gecesi, Charlie gelecek, Helen'i alacak, dansa gidecekler. Helen kapının önüne iniyor, ama Charlie gelmiyor. Kayan arabası bir ağaca hızla bindirmiş. Helen Charlie'den sonra bir daha evlenmiyor. Tüm sevgisini öğrencilerine veriyor. Todd da bunlardan biri.

Bugünkü Todd, evli. İki küçük çocukları var, ilkokulda. Yaşam genç çiftin üzerine dağ gibi çökmüş adeta. Evin taksitleri... Çocukların okul paraları... Geçim derdi...

Kadın evine, çocuklarına, kocasına daha çok vakit ayırmak için öğretmenliği bırakıp evine dönmek istiyor. Ne mümkün. Her kuruşa ihtiyaçları var. Öyle var ki, Todd, ücreti daha fazla diye, hastanenin gece vardiyasına yazılıyor. Karısını ve çocuklarını ancak kahvaltıda görme pahasına. O gelip yatağa girerken, ötekiler okul yolunu tutuyorlar.

Helen para kazanmanın her şey olmadığını anlatıyor genç karı kocaya. Birlikte gece hiç çıkmadıklarını, dans etmediklerini öğrenince azarlıyor.

"Ne yani? Şimdi bunca fedakârlık yapıp, mutlu bir yaşlılık geçirmeyi mi düşünüyorsunuz?.."

Ya o yarın gelmezse? Charlie'nin gelmediği gibi...

Sevgililer, işler ne kadar yoğun olursa olsun, birbirlerine vakit ayırmalılar. Hayatın en güzel yaşlarında, özel saatlerin olmayacaksa, yaşamak ve kazanmanın anlamı ne?..

Helen, ailenin büyükannesi oluyor adeta. Hepsine ama hepsine verdiği çok önemli yaşam dersleri var.

Bir gün Todd soruyor Helen'e. "Niye Charlie'den sonra bir daha evlenmedin?"

"Bir Charlie daha bulamadım da ondan."

"Neydi Charlie'nin özelliği? Neydi farkı?"

"O dinlerdi, Todd... O dinlerdi..."

Dinlemenin bu kadar önemli olduğunu düşündünüz mü hiç?

O zaman şimdi düşünün. Sevdiklerinizi ne kadar dinliyorsunuz?

Helen, yaşlı filler gibi. Hayatının sonuna geldiğini görüyor, hissediyor artık.

Bir ömür boyu biriktirdiği çoğu antika eşyalarını dağıtmaya başlıyor.

"Arkamdan kapanın elinde kalmamalı. Ben yaşarken onların kıymetini bilecek insanlara ulaştığını bilmeliyim. Onlar benim en kıymetli anılarım. **Anılarım yaşadıkça, ben yaşarım."**

Helen, cenaze töreninde konuşma yapmasını Todd'dan istiyor.

Todd, etraftan bulabildiği tüm sınıf arkadaşlarını hastanenin salonunda topluyor.

Sürpriz... Helen'i getiriyor, salona.

"Niye insanlar hakkında en güzel sözleri cenaze törenlerinde söyleriz? Niye onlar bu duygularımızı bilmeden giderler. 'Yaşarken duymak haklarıdır,' diye düşündüm."

Ve başlıyor anlatmaya...

"Son iki ayda hayatımıza girdin ve bize asıl o zaman en değerli şeyleri öğrettin. Dostluğun değerini, ailenin öne-

mini, insanın sevdiği işte kariyer yapmasının ne kadar büyük şans olduğunu öğrendim senden Helen.

Ama asıl önemlisi...

Anılara saygı göstermeyi öğrettin. Çünkü hayat gerçekte, anılardan ibarettir."

Öyle değil mi? Geriye baktığınızda ne kadar dolu yaşadığınızı anılarınız göstermiyor mu size? Bu anılar, bu mutlu anılar ne kadar yoğunsa, o kadar iyi yaşamış olmuyor musunuz? O kadar iyi yaşadınızsa ve o kadar dolu... Ölüm sizi o kadar az korkutmuyor mu? Hazır olduğunuzu hissetmiyor musunuz?

"Hayat anılardan ibarettir," derken Todd, anılarıma gömüldüm ve ağladım. Mutluluktan...

Ne kadar dolu yaşadığımı hatırlattı anılarım bana. Gözümün arkada kalacağı pek bir şey yoktu.

Tanrı, yaşam, ailem, dostlarım, sevdiklerim ne kadar cömert davranmışlardı bana. Ne bitmez tükenmez mutlu anılarım vardı.

Nasıl sevmiş, nasıl sevilmiştim. Ne dolu, ne mutlu yaşamıştım?

Ölüm artık beni korkutmuyordu, inanın...

VAZOYU KIRMAMAK ÜZERİNE...

"Sezen'e zarf mı attınız?" dedi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'ndeki sohbette bir öğrenci.

Okullara gidip öğrencilerle sohbete bayılıyorum. Fakültenin spor kulübü davet edince koştum gene.

Nazan Öncel ile Sezen'i nasıl olup da mukayese ettiklerini yazmıştım.

"Sezen'le aranız çok bozuktu. Kopmuştunuz. Şimdi bu yazı nerden çıktı? Barışmak için yeniden, zarf mı attınız?" diyor delikanlı.

Keşke öyle olsaydı. Keşke barışabilseydik.

Anlattım ki, gençlere...

Ne yapın yapın. Vazoyu kırmayın. **Vazo bir kere kırıldı mı biter.** Dünyanın en usta yapıştırıcıları, en görünmez şekilde yapıştırsa bile biter. Çünkü dünya bilmez ama, siz ikiniz bilirsiniz, vazonun kırık olduğunu...

Sezen vazoyu kırdı. 5 sene evvel kırmıştı. Geçen sene başkasının, benden nefret eden bir takıntılının yazısına imza atarak parça parça etti. O vazo artık eskisi gibi olmaz. Olamaz.

O zaman da ben, bu kırık dökük vazoya razı olamam.

Anlattım ki, gençlere...

Bir ilişkiyi doruklarda yaşayanlar, artık daha aşağılardaki yaylalarda yaylayamazlar. Biz Sezen'le sevgilerin, dostlukların en büyüğünü yaşadık. İddia ederim, hiç kimse, kimseyi, bizim kadar sevmemiştir.

Çünkü... Beklentisiz sevgiydi o. En azından benim açımdan. Sezen'den hiçbir şey istemedim, beklemedim. Verdiği dostluk, dünyalara bedeldi, daha ne bekleyeceğim ki?

Nasıl mı dostluktu?

Holly ile ayrılma kararı verdik. Amerika'ya dönüyor. Sabah sekizde evden çıkacağız, havaalanına doğru. Sabah altı... Sabahın körü... Kapı. Allah Allah? Bu saatte kim ola ki?

Gittim açtım. Sezen... Holly'nin de yakın dostu, arkadaşı ya. Onu uğurlamaya gelmiş. Ne güzel dost bu...

Hayır. O değil gelme sebebi.

"Hıncal," dedi. "Sen bilmezsin. Sen kimseyi göndermedin ki bugüne dek. İlk. Daha işin farkında değilsin. Şimdi burdan havaalanına kakara kikiri gidersin. Ama onu uçağa bırakıp, arabana döndün mü, yalnızlığı işte o zaman ilk

hissedersin içinde. O zaman farkına varırsın, gidenin içinde bıraktığı boşluğu. Bitersin. Yıkılırsın. Ölürsün. O dönüş yolu bitmez Hıncalım, bitmez. İşte ben o dönüşte yanında olmak, seni yalnız bırakmamak için kalktım, geldim."

Var mı böyle bir sevgi? Var mı böyle bir ince düşünce. Kolay mı Sezen olmak.

Ağlamaz mısınız?

"Sen ağlama, dayanamam. Ağlama gözbebeğim sana kıyamam," diyen Sezen adamı böyle ağlatır işte.

Bir gece sabaha karşıydı, telefon çaldığında. Saate baktım. 3.30. "Yuh," dedim içimden. Bir felaket haberi olmalı.

Sezen!..

"Şimdi bitti şarkı," dedi. "Bak Onno çalıyor, ben kulağına söyleyeceğim."

Sabahın bir başka köründe dinledim, **Türk pop müziğinin en büyük şarkısı, en klasiği Sen Ağlama'yı. Dünyada ilk ben dinledim.** Canlı... Kaydı bile yokken.

"Sen ağlama," diyen Sezen ağlattı beni, o sabahın köründe hüngür hüngür...

"Ağlamak güzeldir. Süzülürken yaşlar gözünden, sakın utanma," diyerek. Baş başa dönüşte müzik setine bir kaset sürdü.

"Bu şarkıyı anlayacak iki insan var dünyada," dedi. "Biri ben, biri de sen... Bunu bize yazdım."

O da o sırada Sinan'dan yeni ayrılmış. Holly gibi kalkıp gitmiş Sinan...

Sezen ardından diyor ki gidenin, bırakıp gidenin ardından...

Alışırım zannettiğim yokluğundan acılanmam
Vazgeçmek zor senin o büyülü tuhaf sıcağından
Dön demeye utanırım zavallı korkularımdan
Arkasına saklandığım gururumdan

Geri dön geri dön
Ne olur geri dön
Uzanıp tutuver elimi bir gün
Utanır diyemem ne olur geri dön

Olur da bir gün sen de özlersen
Olur da bir gün sen de gözlerimle buluşmayı istersen
Uzanıp tutuver elimi bir gün
Utanır diyemem ne olur geri dön

Her şey bana seni hatırlatır unutmak isterken
Utanırım hep o acılı şarkılarda ağlarken
Bazen bir dost ya da bir çiçekle evime gelirsin
Her şey seni hatırlatır da yeniden...

ARKADAŞ... DOST... SEVGİLİ...

İki insan arasındaki yakınlığı ifade eden üç sözcük bunlar...

Arkadaş... Dost... Sevgili...

Sizinkisi hangisi?

Çoğu zaman karıştırılır. Hatta çoğu zaman bilerek karıştırılır.

"Yok canım sadece arkadaşız..."

Konumuz başkalarını aldatmak için söylenen bu laf değil. **Konumuz kendi kendimizi aldatıp aldatmadığımız...**

Birisini severiz. Gerçekten severiz. Ama nasıl severiz, niye severiz? Dostumuz mu, arkadaşımız mı, sevgilimiz mi?

Çoğu zaman kendimiz bile yanıt veremeyiz bu soruya...

Oysa hiç şaşmaz bir ölçü var.

Zaman...

Ona nasıl zaman ayırıyorsunuz?

Bakın...

Yapacak bir şey bulamadınız. Vaktiniz bomboş. Telefon defterine bakıp birini arıyorsanız, bilin ki o arkadaştır...

Kendinizi yalnız, çaresiz hissediyorsunuz. Sıkıntıdasınız. Başınız dertte. Maddi olmasa bile manevi bir desteğe ihtiyacınız var. Her neyse... Özeti başınızı yaslayacak bir omuz arıyorsunuz. O zaman ararsanız... Onun adı, dosttur...

İki eliniz kanda... Vaktiniz hem de nasıl dolu. İşler, toplantılar, randevular, seyahatler, okul, berber, kuaför, terziler, daha aklınıza ne gelirse... Kendinize ayıracak zamanınız yok. İmkânsız. Bir saniye bile bulmanız mümkün değil.

Eğer birisi için imkânsızı aşıyorsanız, eğer birisi için olmayan zamanı yaratıyor ve ona koşuyorsanız, kıymetini bilin... **O en güzelidir, o en harikasıdır. O muhteşemdir...**

O sevgilidir...

Yaşamımda pek çok ilişkim oldu. Ama birinin yeri ayrı... Onun benzeri bir daha gelmedi. Daha önce yazmıştım öyküsünü.

ODTÜ'lü...

Biz dört arkadaştık. Sadece arkadaş. Daha doğrusu o güne kadar ben öyle sanıyordum.

Ankara Kızılay'da köşe başında öbür üçüne rastladım. ODTÜ'lü kıza, "Sinemaya gidelim," diyorlardı ben yanlarına geldiğimde. Kız, "İmkânı yok... Öğleden sonra final sınavım var," diye diretiyordu. Şeytan mı dürttü bilmem. Müthiş bir şımarıklık yaptım. "Benim hatırım için gelmez

misin?" dedim. "Senin için her şeyi yaparım. Saat 2'de sinemanın önünde bekleyin," dedi, koştu gitti...

Üçümüz 2'de sinemanın önündeydik. ODTÜ'lü yoktu. Bizimkiler güldüler. "Sen de ne safsın, inandın. Kızın final sınavı var. Sınıf geçme kalma meselesi. Nasıl gelir?"

"Gelecek," dedim. "Alın biletleri siz girin. Ben bekleyeceğim..."

Beni inandıran neydi onu da bilmiyordum o zaman. Şimdi biliyorum artık.

Film başladıktan yarım saat sonra sinemanın önünde bir taksi durdu. ODTÜ'lü indi.

"Bekleyeceğini biliyordum," diye bağırdı uzaktan. "Bekleyeceğini biliyordum..."

Nefes nefese yanıma gelince anlattı. "Final sınavına girmezsem bütünleme hakkım da olmayacaktı. Girdim, kağıdı boş verdim. Hızla taksiye koşarken ayakkabımın topuğu kırıldı, önce yurda uğrayıp ayakkabımı değişmem gerekti. Bu yüzden geç kaldım. Çok geç kaldım, ama senin beklemeyip sinemaya girmiş olacağın bir an aklımdan geçmedi. Bekleyeceğini biliyordum..."

İşte bu...

Sonra mı ne oldu?... Ayrı hikâye... 10 yıl önce okumuş olanlar hatırlarlar, o ayrı hikâyeyi...

Bugün demek istediğim...

Sevgilinize sakın vakit yokluğundan şikayet etmeyin. Vakit yokluğunu sakın ola özür yapmayın. Yapıyorsanız, sevgili değilsinizdir zaten!

Sevmek o vakti yaratmak, sevmek o vaktin yaratılacağına inanmaktır!

Biz ODTÜ'lü ile birbirimizi sevmiştik...

YEDİ ÖLÜMCÜL GÜNAH... GÜNAH MI?..

Papa Büyük Gregory 6. yüzyılda Yedi Ölümcül günah demişti onlar için...

Arzu... Öfke... Oburluk... Tembellik... Gurur... Hırs... Gıpta...

Oxford Üniversitesi 21. yüzyılda bu yedi ölümcül günahı araştırmaya karar verdi. Sonuçları bir kitapla açıkladılar.

İlk Ölümcül Günah, Arzu'yu, Cinsel Arzu üzerine Oxford'lu araştırmacılar, "Suçluluk duygusunu bırakın. Arzu etmek iyi bir şeydir," dediler.

Cambridge'li filozof Simon Blackburn ise, bırakın ölümcül günah olmayı, "**Arzu duymak erdemdir**," diye ortaya çıktı.

Peki ya ötekiler...

Oxford Üniversitesi yayın gurubu, ölümcül günahların her birini 21. yüzyılda araştırma işini ayrı bir uzmana vermiş. Amerikalı oyun yazarı Wendy Wasserstein, **Tembelliğin teşvik edilmesi gereken bir şey olduğu sonucuna varmış**: "Hayatımızda kendimize ayırdığımız zaman giderek azalıyor. Çalışma saatleri artıyor. Yaşamımızı gereğinden fazla dolduruyoruz," diyor.

Oburluğu yazma görevi Francine Prose adlı bir bilim adamının... "Yemek yerken kendimizi daha rahat hissetmeliyiz. Bir yemek yiyorsanız tadını çıkarın. Şarabın tadını çıkarın. İstiridyenin tadını çıkarın. Yemek yemek, yasaklardan oluşan bir baskı değil, bir zevk, bir keyif olmalı," diyor.

Din konularında yazan Phyllis Tickle, Hırsı lanetliyor, buna karşılık... Küreselleşme karşıtlarının hırsı ve bu hırsla kurdukları organizasyonlar ve eylemleri giderek artan bir huzursuzluk yaratıyormuş.

Bir Budist düşünür, Profesör Robert Thurman (aynen öyle... Film yıldızı Uma Thurman'ın babası ve Dalay Lama'nın yakın dostu) öfkeyi, üretimi düşürdüğü için lanetliyor. Budist düşüncesine göre, iyinin gelmesi için sakin ve olumlu düşünmek gerek.

Afro-Amerikalı diye anılan zenci yazarlardan Michael Eric Dyson, "Gurur, bir insanın köklerinde varsa kabul edilir," diyor. Yani: "Ne mutlu Türküm diyene..." Ama başka kökenlerden gelenleri aşağılamak için kullanılırsa, yanlış...

Joseph Epstein adlı bilim adamına göre kıskançlık erkeklerde ve kadınlarda farklı olurmuş. "Kadının kıskanç-

lığı genelde kişisel ve özeldir. Erkek kıskançlığı ise daha vahşi ve daha aptalcadır. Çünkü erkek kıskançlığı, kendi değerini fazla abartmaktan doğar ve hayal gücü ile gelişir. Günümüzde zengin, başarılı ve şöhretli kişilere yönelik popüler kültür de, insanları çok daha gıpta eder hale getiriyormuş."

Bunlar Hıristiyan dininin yedi ölümcül günahı aslında... Ama öteki dinlerde de düşünceler aşağı yukarı aynı... O zaman size sormak gerek.

Ya da siz kendi kendinize sorun bakalım. Arzu, öfke, oburluk, tembellik, gurur, hırs ve gıpta hakkında siz ne düşünüyorsunuz?

BİR YERLİ RAŞOMON OLAYI...

1951'de, sinema dünyasını sarsan bir olay olarak ortaya çıktı Raşomon. Bir klasik oldu. Yönetmeni Akira Kurosawa ile başoyuncusu Toshiro Mifune'yi ölümsüzler arasına kattı.

Bir pusu, tecavüz ve cinayet olayını, yaşayan üç kişi kendi versiyonları ile anlatıyorlardı. Tamamen farklı üç öyküydü anlattıkları.

Peki ama gerçek neydi?.. Çıplak gerçek...

Askerlik yapmayanlar bilemezler, anlayamazlar, hissedemezler. Orada nasıl bir yalnızlık hissi çöker geceleri yorgun, bitkin yatağa uzandığınızda. Sıla nasıl buram bu-

ram tütmeye başlar burnunuzda. Gözlerinizi kapadığınızda eviniz, sevdikleriniz gelir hayalinize bu defa. Özlem öyle sıcak bastırır ki. Çok ama çok uzaklardaki sevgili yerine yastığa sarılır, her gece bir eksilttiğiniz kalan günleri sayıklayarak uyursunuz.

"Gel 271 gün gel!"

Sıladan gelen mektup günlerce koynunuzu ısıtır. Telefonda duyduğunuz ses, size nasıl umut, nasıl heyecan, nasıl heves verir. Hele bir de bir gün Nizamiye'de, ziyaret gününde onu karşınızda bulursanız. Sarılır, koklar, öper öperseniz.

Umut Elçioğlu'nun yerinde olsam, ölürdüm herhalde...

Gazeteleri açıyor ve okuyorsun.

Karın seni aldatıyor. Karın evinize aldığı sevgilisi ile basılmış. Karın boşanma davası açmış. Bir derin acı hissedersin yüreğinde. Öyle bir bıçak saplanır ki çekip çıkaramazsın.

Bir de... En beteri o...

Asker arkadaşlarının yüzüne bakamazsın.

Utanırsın. Sana dönük her bakışta 'boynuzlu' lafını okursun. Stromboli filminde olduğu gibi...

"Boynuzlu... Boynuzlu..."

Birol Güven'in yerinde olsaydım eğer...

Bir dizi yaratmışsın, olmaz böyle şey... İki yıl evvel çektiğin bölümler bile seksen beşinci tekrarında reyting rekorları kırıyor. Reklama boğuluyor.

Öyle bir efsane ki dizin, seçim kampanyası sırasında sesini geniş kitlelere duyurmak isteyen bir siyasal parti li-

deri dizinin üç bölümünü, sadece üç bölümünü kiralıyor, televizyonunda her gece tekrar ederek, aralara giriyor ve seçim mesajını veriyor.

Dizinin bütün tipleri bir anda kahraman, bir anda ünlü oluyor, paraya boğuluyorlar. Dizin akıllara seza rakamlarla iki defa transfer oluyor. Üzerine titremez, toz kondurmamak için çırpınmaz mısın?..

Dizinde bir anne tipi var. İdeal. Evine, kocasına, çocuklarına bağlılıkta, evi, herkesin gıpta ettiği yuva yapmakta benzersiz bir anne. Her çocuğun, her babanın, "Benim de olsa," diye iç geçirdiği bir anne...

Tip öyle halka mal oluyor, öyle ekrandan çıkıp halkın arasına karışıyor ki, bir Anneler Günü'nde 'Yılın Annesi' seçiliyor. Hayali anne, canlanıyor, kanlanıyor.

Şimdi bu anneyi oynayan kadın, askerdeki kocasına ihanet eden birisi olabilir mi?

Dünyanın neresinde olur?

"Dizideki Meltem... Gerçek hayattaki Pınar... Ayırsın insanlar," denebilir mi? Nerede denmiş?

Geniş halk kitleleri, özellikle böyle konularda çok hassas, ama en çok reyting sağlayan C ve D gurubunda, yani, kasabalarda, köylerde ve büyük şehirlerin kenar mahallelerinde yaşayanlar, artık o diziyi, severek, inanarak, özdeşleşerek izlerler mi, eskisi gibi?..

...Ve üçüncünün öyküsü.

Gençsiniz. Güzelsiniz. Ünlüsünüz. Paralısınız da. Ama bunlar mutlu olmak için yetmez. Hatta şart bile değildir.

Mutluluk çok daha başka bir yerlerde saklanır.

Bir gün onu bulduğunuzu hissediyorsunuz.

Durum zor. Durum karışık. Bir işiniz var, düşünmeniz gereken. Bir eşiniz var düşünmeniz gereken. Bir içinde yaşadığınız toplum var, düşünmeniz gereken.

Ama bir de hakkınız var. Dünyanın en kutsal hakkı...

Başka hiçbir hak onun önüne geçemez.

Mutlu olma hakkı...

Ve de mutluluk insanın önüne her gün birkaç kez çıkan fırsatlardan değildir. Bir kaçırdınız mı...

Hele bir daha yakalayamadınız mı, ardından ağlamalar... 'Keşke'ler... Geri dönüşü olmayan pişmanlıklar...

İnsanın yaşayacak bir tek hayatı vardır.

Ne siz başkasının hayatını yaşayabilirsiniz, ne de başkaları sizin...

O zaman hayatınızı ellerinizin içine almalı, ucunu tuttuğunuz mutluluğa sımsıkı sarılmalısınız. Dünya karşınıza dikilse kafa tutmalısınız.

"Bu benim hayatım size ne? Ödenecek bedeli varsa da öderim. Gidin başımdan," demeli, diyebilmelisiniz.

Raşomon'da bir dördüncü bölüm vardı. Çıplak gerçeği anlatan...

Bu öykünün gerçeği yok. En azından şimdilik yok. Bu yüzden dördüncü bölüm de yok!

MUTLULUĞU SATIN ALMAK...

Önce Milli Piyango'nun kimi, kim bilir kaç trilyoner yapacağı haberleri gelir. Yılbaşı'nın ilk işareti olarak... Sonra vitrinler düzenlenir. Yılbaşı özel satışları başlar. Eşe dosta hediye almak için koşuşturmalar başlayınca iyice havaya gireriz. Bir yandan da, şu korkunç "Yılbaşı nerede geçirilecek?" sorusu gündeme düşer.

Biz de de durum faklı değil. Dün gece okuduğum bir Yılbaşı öyküsünü anlatacağım.

Kıyafetinden hayli varlıklı bir aileden geldiği belli küçük kız, avucundaki para destesini sımsıkı tutarak rafları inceliyordu. Burası kentin en büyük oyuncak mağazası

idi. Aranan her şeyin bulunduğu, bitmez tükenmez raf koridorlarının birbirini takip ettiği mağazalardan işte...

Nihayet durdu. Muhteşem bir bebekti bu... Dünya güzeli yüzlü ve ipek kadife elbiseli muhteşem bir bebek.

Babasına döndü, işaret etti.

"Avucumdaki para yeter mi?"

Babasını başı ile 'evet'ledi. Kız, bebeği kucakladı ve koridor boyu kasaya doğru yürüdü ve tam bu sırada tıpkı kendisi gibi, babası ile alışverişe çıkmış bir küçük çocuk gördü. Kısa pantolonluydu. Gömleği iyice eskimişti.

Çocuğun elinde birkaç dolar vardı. Raftaki oyunlardan birinin önünde heyecanla durdu. "İşte istediğim bu baba!" diye çığlık attı, avucunu gösterdi:

"Yeter mi?.."

Babasının gözleri önüne doğru eğilirken, başı, 'yetmez' işareti verdi. Çocuk avucundaki paraya baktı. Oyunu rafa yerine koydu. Babasının elini tuttu ve koridorun ucuna doğru yürüdü. Boyama kitaplarının olduğu rafa...

Küçük kız kucağındaki bebeğe bir daha baktı. Sonra çocuğun seçtiği oyuna döndü. Bebeği götürüp yerine koydu. Oyunu eline aldı.

"Yeterli param var mı baba?" diye sordu babasına. Babası gene 'evet'ledi.

Kasaya gittiler, parayı ödediler. Küçük kız, kasadaki adama bir şeyler fısıldadı.

Küçük kız ve babası geriye çekilip beklemeye başladılar. Az sonra oğlan ve babası, ellerinde bir boyama kitabı ile kasaya geldiler.

Kasiyer, "Kutlarım sizi!" diye bağırdı. "Bugünün beninci müşterisi olarak bir armağan kazandınız..."

Ve oyun kutusunu küçüğe uzattı.

"Harika!" diye çığlık attı oğlan. "Baba, bu benim en çok istediğim şeydi biliyorsun..."

Baba oğul, sevinç içinde dükkânı terk ederken, içeride kalan baba, "Ne kadar cömertsin kızım," dedi. "Sana bunu yapma kararını verdiren ne?"

"Baba... Annemle birlikte bana bu parayı verdikten sonra, **'Seni en çok mutlu edecek şeyi al**,' demediniz mi?"

"Tabii öyle dedik, tatlım!"

"Ben de aynen öyle yaptım baba... Şu anda ne kadar mutlu olduğumu biliyor musun?.. "

NOEL HEDİYESİ

İşte yeni bir yıl daha...

Ve işte benim, tüm okurlara değişmez yeni yıl armağanım...

İnsanlar yaşadıkça değerini yitirmeyecek bir öykü bu... Çünkü insanı insan yapan en önemli şeyi, sevgiyi anlatıyor. Sevgiyi bu kadar güzel, bu kadar içten anlatan bu öyküyü, aslında sadece yılbaşlarında değil, yılın her günü tekrar tekrar okumakta yarar var, dedim hep size. Ben ve bu sütun yaşadığı sürece, her yılbaşı bu öyküyü okurlarla paylaşacağız. Her yılbaşı, yeni okurlar da, bu güzelliğin tadına varsınlar diye. Her yılbaşı, eski okurlar, bin defa okunsa bıkılmayacak bu keyfi, bir kez daha

yaşasın, sevdiklerine bir kez daha sımsıcak sarılsınlar diye.

Yeni yılın hepimize yeni umutlar getirmesi dileğiyle...

Tam bir dolar seksen yedi senti vardı. O kadar... Ne bir sent eksik, ne bir sent fazla!.. Bunun da altmış senti penniden ibaret ufaklıktı. Bu pennileri teker teker bakkal, kasap, manavla çekişe çekişe pazarlık ederek ve her defasında satıcıların cimrilik isnatları karşısında utancından kıpkırmızı kesilerek biriktirmişti.

Della paraları üç defa saydı. Bir dolar seksen yedi sent, o kadar!

Halbuki ertesi gün Noel'di. Kendini odadaki partal divanın üzerine atıp hıçkıra hıçkıra ağlamaktan başka çare yoktu. Della da böyle yaptı.

Della'nın evi, haftada sekiz dolara tutulmuş mobilyalı bir apartman dairesi! Tasvire değer bir hali yok. Tam bir fakirhane! Aşağıda antrede, içine tek bir zarf sığdırmaya imkân olmayan bir mektup kutusu ile ölümlü bir elin asla çaldıramayacağı bir zil vardı. Kapıda da 'Mr. James Dillingham Young' ismini taşıyan bir kart asılı idi.

Mr. James Dillingham eve geldiği vakit size evvelce Della diye takdim ettiğimiz karısı, kendisine 'Jim' diye hitap eder, boynuna sarılarak onu bağrına basardı. Gözyaşları dindikten sonra Della eline bir ponpon alarak yüzünü pudraladı.

Pencerede durarak apartmanın o kasvetli arka avlusundaki bulut rengi bir parmaklık üzerinde yürüyen bulut rengi kediyi aptal aptal seyretti.

Ertesi gün Noel'di. Jim'e bir hediye alabilecek yalnız bir dolar seksen yedi senti vardı.

Bu pennileri aylardan beri birer birer biriktirmişti. Halbuki şimdi hiçbir işe yaramadıklarını görüyordu. Haftada yirmi dolara pek bir şey yapmaya imkân yoktu. Masraf umduğundan fazlaya çıkıyordu. Zaten her zaman öyle olur!..

Şimdi Jim'e hediye alacak yalnız bir dolar seksen yedi senti vardı. Sevgili Jim'ine güzel bir şey almak hususunda hülyalar kurarak birçok mesut anlar yaşamıştı. Güzel, nadir, parlak bir şey, Jim'e ait olmak şerefi ile az çok mütenasip bir hediye.

Pencereden uzaklaşarak kendini aynanın önüne attı. Gözleri pırıl pırıl yanıyordu, ama yirmi saniye içinde rengi uçuvermişti. Saçlarını çözerek omuzlarının üzerine döktü.

James Dillingham Young Ailesi'nin iftihar ettikleri iki şeyleri vardı. Birisi Jim'in babasından intikal eden ve aslında büyükbabasına ait olan altın saat, diğeri ise Della'nın saçları idi. Apartmanın hava deliğinin karşı tarafında Saba Melikesi otursaydı Della, kraliçenin mücevherlerini kıymetten düşürmek kastiyle, o güzel saçlarını pencereden dışarı sarkıtırdı. Hazreti Süleyman apartmanın kapıcısı olsa ve bütün servetini, elmaslarını, bodrumda bulundursaydı, Jim ihtiyarı kıskandırıp hasetle sakalını kaşıttırmak için önünden her geçişinde cebindeki saati çekip bakar gibi yaparak gösterirdi.

Della'nın saçları altın renkli bir çağlayan gibi parlayarak ve dalgalanarak dizlerine kadar döküldü ve bir elbise gibi vücudunu örttü. Bununla beraber Della, saçlarının uzun müddet böyle kalmasına müsaade etmedi. Sinirli ellerle hemen topladı.

Bir aralık, bir an için durdu. Tereddüt eder gibi oldu. Yerdeki kırmızı tüyleri dökük halıya bir-iki damla gözyaşı aktı. Della, gözlerinin yaşı kurumadan kahverengi ceketini kapıp aynı renkteki şapkasını başına geçirdiği gibi, eteklerini savurarak kapıdan fırladı. Merdivenleri inip sokağa çıktı.

'Mm. Sofronie. Her nevi saç levazımı' ibaresini taşıyan bir tabelanın önünde durdu. Bir hamlede kendini yukarıda buldu. İriyarı, süt beyaz, soğuk bir kadın olan Madam Sofronie'ye nefes nefese, "Saçlarımı alır mısınız?" diye sordu.

Madam, "Saç alırım ama şapkanı çıkar da bir bakalım," cevabını verdi.

Della altın renkli, çağlayana benzeyen saçlarını döküverdi.

Madam, saçları pişkin bir alıcı eli ile yokladıktan sonra, "Yirmi dolar," dedi.

Della, "Peki," cevabını verdi.

Ondan sonraki iki saati pembe bir bulut üstünde uçar gibi sevinçle nasıl geçirdiğini bilmiyordu. Edebiyat bertaraf, Jim için istediği hediyeyi bulmak arzusu ile dükkânların altını üstüne getiriyordu.

Nihayet bulabildi. Hasseten Jim için yapılmış bir şey... Dükkân dükkân gezmiş, hiçbirinde buna benzer bir şey görmemişti. Platin bir saat zinciri. Kıymeti, fazla gösterişli süslerde değil, deseninin sadeliğinde ve kibarlığında idi. Bütün iyi şeyler böyle olmalıdır. Zincir Jim'in o emsalsiz saatine layık derecede güzeldi. Della ilk nazarda kararını verdi. Zincir tıpkı Jim gibi idi. Gösterişsiz, fakat kıymetli. Kocasını da, zinciri de aynı şekilde tarif etmek mümkün-

dü, yirmi bir dolar verdi. Bu zinciri taktıktan sonra Jim artık, saatine nerede olsa bakabilir, daha doğrusu bakmaya heveslenebilirdi. Halbuki, şimdi o emsalsiz saate, bir kayışa asılı olduğundan hep gizleyerek bakıyordu.

Eve avdet ettikten sonra Della'nın sarhoşluğu biraz geçti. Aklı başına gelerek ihtiyatlı hareket etmeyi düşündü. Saç maşalarını çıkararak hava gazını yaktı. Ve aşkla cömertliğin birleşmesinden doğan tahribatı tamire koyuldu.

Sayın dostlar, burun kıvırıp geçmeyin. Bu her zaman muazzam bir iştir. Müthiş bir iş! Kırk dakika zarfında saçları mektep kaçağı bir çocuk kafası gibi kıvrım kıvrım olmuştu. Della aynadaki aksini tenkitçi bir nazarla uzun uzadıya dikkatle seyretti. Kendi kendine, 'Jim bu halimi görüp de ilk bakışta öldürmezse iyi. Tiyatro kızlarına benzetecek ama ne yapayım? Bir dolar seksen yedi sentle ne alınabilirdi ki,' dedi.

Yedi buçukta kahve pişirilmişti. Tava da sobanın arkasına yerleştirilerek ısıtılmış olan pirzolaları kızartmak üzere hazırlanmıştı. Jim, hiç geç kalmazdı. Della zinciri avucuna alarak kapının yanındaki masanın başına oturdu.

Kocasının, merdivenlerin ilk basamağındaki ayak seslerini duyunca bembeyaz oldu. Gündelik, en basit şeyler için dua etmeyi âdet edinmişti.

"Büyük Allahım! Yalvarırım sana, ne olur, saçlarımı beğendir," diye mırıldandı.

Jim kapıyı açtı ve içeri girip arkasından kapadı. Zayıf ve pek ciddi bir hali vardı. Zavallı henüz yirmi iki yaşında, aile yükü taşıyordu. Yeni bir pardesüye ihtiyacı vardı,

ellerinde eldiven yoktu. Odaya koku almış bir av köpeği gibi etrafına kayıtsız bir halde bakınarak girdi. Gözleri Della'ya dikilmişti. Della bu dik nazarların manasını anlamayarak korktu. Bu nazarlar ne hayret, ne hiddet, ne dehşet, ne beğenmezlik, yani genç kadının hazırlandığı hislerden hiçbirini ifade etmiyordu.

Jim, yüzünde o garip ifade ile nazarlarını karısına dikmiş sadece bakıyordu. Della masanın yanından kıvrılarak yaklaştı.

"Jim, şekerim ne olursun öyle bakma," diye yalvardı. "Saçımı kesip sattım. Noel'i sana hediye almadan geçiremezdim, ölürdüm. Ne olacak yine uzar. Affediyorsun değil mi? Ne yapayım başka çarem yoktu. Saçlarım çabuk uzar. Unutalım bunu, haydi Jim, şekerim. Noel'in mübarek olsun de de barışalım. Ne güzel ne hoş bir hediye aldığımı tasavvur edemezsin," dedi.

Jim, zihnini yoracak kadar düşünüp taşındığı halde bir türlü anlayamamış gibi yavaş yavaş, "Saçını mı kestin," dedi.

Della, "Kesip sattım. Bu halimi beğenmedin mi? Eskisi kadar sevmedin mi? Saçsız da yine aynı insan değil miyim," diye yalvararak konuştu.

Jim etrafına şaşkın şaşkın baktı. Nihayet aptallaşmış gibi, "Saçımı kestim mi dedin," diye cevap verdi.

Della, "Evet, kesip sattım diyorum," diye izah etti. "Yavrucuğum bu akşam Noel! Beni mazur gör, affet. Senin uğruna gitti," deyip ciddi bir tatlılıkla, "Saçlarımın tellerini saymak belki mümkündür ama sana olan sevgimi ölçmek imkânsızdır. Şekerim, pirzolaları ateşe koyalım mı?" diye sordu.

Jim, daldığı rüyadan uyanır gibi oldu. Della'cığını kollarına aldı, pardesünün cebinden bir paket çıkararak masanın üstüne attı.

"Della'cığım, aldanıyorsun. Saçını nasıl kesersen kes, hiç fark etmez. Sana olan sevgimde hiç değişiklik yapmaz. Paketi açarsan birdenbire neden afalladığımı anlarsın," dedi.

Della beyaz parmakları ile kağıdı yırtıp ipleri koparak paketi açtı. Açmasıyla feryadı basması bir oldu. Gözlerinden yaşlar akmaya başladı.

Paketten Della'nın Broodway'de bir vitrinde görüp uzun müddettir arzuladığı taraklar çıkmıştı. Kaplumbağa kabuğundan yapılmış elmas kenarlı o güzel taraklar işte önündeydi. Renkleri de saçlarına ne kadar uyuyordu. Pahalı olduklarını bildiğinden hiç ümide kapılmadan beğenmiş ve arzulamıştı. Hiç beklemediği olmuştu. Ama ne çare ki pek tamah ettiği bu canım tarakları süsleyecek lüleler gitmişti.

Della nihayet kendini toplayarak kocasının getirdiği hediyeleri bağrına bastı. Gülümseyerek kocasına baktı. "Şekerim, saçım pek çabuk uzar," deyip tüyleri tutuşan bir kedi gibi yerinden fırlayarak, "Ay unutuyordum," diye bağırdı. Jim alınan güzel hediyeyi görmemişti. Della avucunu açarak sevinçle kocasına uzattı.

Bu kıymetli, fakat donuk maden genç kadının ruhundaki ateşin aksi ile parlar gibi oldu. "Şekerim, güzel değil mi? Bütün şehri alt üst ettikten sonra bulabildim. Saatini ver bakalım nasıl yakışacak," dedi.

Jim, Della'nın dediğini yapacak yerde kendini sedire attı. Ellerini başının arkasına koyarak gülmeye başladı.

"Della sevgilim, Noel hediyelerimizi bir kenara koyup bir müddet saklayalım. Bugünkü halimize uygun değil. Biraz fazla. Tarakları almak için saati sattım. Pirzolaları koy bakalım ateşe," dedi.

İsa'ya doğduğu zaman hediye getiren Mecusiler akıllı insanlardı. Noel'de hediye vermek adetini onlar keşfetti. Akıllı oldukları için daima uygun hediyeler getirirler ve çift olanları değiştirirlerdi. Birbirleri için en kıymetli şeylerini feda eden iki akılsız gencin bir vakasını hikâye ettim. Fakat bugünün akıllı gençlerine şunu hatırlatmak isterim. Bu iki gencin birbirine verdikleri hediyeden daha uygunu olamazdı. Alıp verilen armağanlar arasında bunlarınkinden daha uygunu yoktur. Günümüzün hakikaten kıymetli insanları işte bu gibilerdir. *DİPNOT: O. Henry'nin bu öyküsünü dilimize Nuri Eren çevirdi. Öyküyü Milli Eğitim Bakanlığı, Dünya Edebiyatından Seçmeler Dizisi/Hikâyeler- 1/ O.Henry adlı kitaptan aldım.

İNSANIN İÇİNİ ISITAN BEYAZ AYILAR...

Dünyanın en güzel reklamı... Kim bulmuş, kim çekmiş bilmem. Yani nasıl içim ısınıyor... Yaşamı nasıl seviyorum her defasında izlerken... "Vay Ayı!" der geçeriz değil mi, Türkçede, kaba saba, insanlık dışı kişilere...

Peki bu Ayı ne?..

Ellerindeki şişenin kapağını açmak için tüm aile birbirlerine sarılıp bir kule oluşturuyorlar, gökteki hilale kadar... En küçük, en tepede... Küçük Kutup Ayısı alıyor gökteki yerinden ayı. Elden ele yerdekine kadar. Yerde Baba Ayı var. Açıyor şişeyi. İçiyorlar. Hayır. Onlar Ayı mı?... Daha doğrusu bizim bildiğimiz Ayı mı?... Ayılardan kule aynen duruyor şişe açıldığı halde. Hilal elden ele ge-

ne yukarı çıkıyor. Küçük Ayı, ayı aldığı yere koyuyor ve ondan sonra aşağı iniyor.

Keyifle içiyorlar kolalarını ve sonra coşku içinde yaşama koşuyorlar. Anne Baba Ayılar çocuklarına kızak oluyorlar. Onları sırtlarına alıp kutbun karları içinde öyle bir keyifle kaymaları var ki...

Yıllardan beri yalnız yaşadığım için mi bana fena halde dokunuyor bu kocaman mutlu aile yaşamı... Yoksa verdiği birbirinden güzel mesajların, bugün artık unutulmaya başlanan hasletleri hatırlatmasından mı?

Yani bir küçük çocuğa, "**Aldığın her şeyi yerine koymalısın**" öğüdü bundan güzel nasıl verilir?

Ya da asıl keyfin, asıl mutluluğun aile bireylerinin bir araya gelmesi, bir arada işler başarıp bunun keyfini bir arada yaşamaları nasıl anlatılır?

Ailenin artık nerdeyse unutulan bir masa etrafında toplanıp birlikte yemek yemesinin sıcak mutluluğu daha güzel ifade edilebilir mi?

Ve de tüm aile birlikte eğlenmek...

Haberler ve maçlar dışında televizyon seyretmem.

Seyredenler reklam başlayınca zap yaparlar. Ben, bu reklamı görebilmek için ekran başında daha fazla kalır olduğumu fark ettim son günlerde.

Kutup ayıları hayatıma bu kadar girince onlarla ilgili ne bulduysam okumaya başladım.

New York Times yazıyordu geçen hafta.

Bilim adamları ortalama sıfırın altında 45 derece bir ortamda bunların nesillerini nasıl sürdürdüklerini araştırmışlar yıllarca.

Bir defa kürkleri iki kat... Bunun altında 10 santimlik bir yağ tabakası var. Bu, hayvanın ısı kaybını tamamen önlüyor. Tüylü ayakları kar ayakkabısı görevi yapıyor. Kısa ve sert pençeleri buzda delikler açıp balık yakalamalarını sağlıyor. Burunları niye o kadar uzun? Avın kokusunu 32 kilometre mesafeden alıp peşine düşebiliyorlar. Kulakları da öyle. Deniz kenarında bir şey yıkasanız bu, kutup ayısına yemek çanı gibi geliyor.

Yavru erkek ayılar, tam büyüdükleri zaman da birbirleri ile saatlerce oynamaya devam ediyorlar. Bu, başka hayvanlarda rastlanmayan bir özellik...

Ama Ayıya dikkat edin. Oyunlar sadece kışın. Yaz oruç ayı sanki. Enerjiye ihtiyaç duydukları yaz aylarında spor için kalori harcamak yok.

Yaz niye kötü? Buzlar eriyor. Yani delik açıp balık tutmak mümkün değil. Üzerinde yaşayacak buz kalmayınca karaya göçüyorlar. Orda da av yok. Ne yapıyor kutup ayısı o zaman? Adeta 'Yürürken Kış Uykusu' haline geçiyorlar... Hiçbir şey yemiyorlar. Kalp atışları düşüyor. Vücut ısıları düşüyor. Küçük ve büyük dışkılar duruyor. Kış uykusuna yazın yatıyorlar gibi, ama gene fark var.

Boz ayılar kışı uykuda, yazı hareketli geçirip yılı ikiye bölerken, kutup ayılarının uyku ve uyanık haller arasında gidip gelmeleri an meselesi. Av sesi ve kokusu aldılar mı, metabolizma hemen harekete geçiyor. Tam uyanık hale dönüyorlar. Nesillerini sürdürmelerinin en büyük sebebi de bu. Av varken uyumuyorlar. Avı talihe bırakmıyorlar.

Bilim adamlarına göre balık yiyen memeliler daha akıllı oluyorlar. En büyük gösterge de kutup ayıları.

Kutup ayıları, 150 bin yıl önce boz ayıların evrimi ile oluşmuşlar. Dünyanın en yeni evrimlerinden biri onlarınki. İnsanla nerdeyse eşit. Sadece kuzey kutbunda yaşıyorlar.

Beyaz güneş ışığını yansıtır. Siyah tutar. Peki o zaman kutup ayısı niye bembeyaz? Simsiyah olması gerekirken... Bu nasıl evrim?

Bilimsel yanıt şöyle...

Beyaz bir kamuflaj. Avı onu iş işten geçene kadar fark edemiyor.

Bir başka görüş de şöyle...

Beyaz ayılar genelde kışın avlanıyor. Kışın günün büyük bölümü karanlık. Yani kışın zaten siyah beyaz fark etmiyor. Oysa yazlar sıcaklık nerdeyse 30-35 derecelere çıkıyor. Sıcaklık hayvanlar için fena halde sıkıntı ve stres... (Bende de biraz ayılık var demek!..) Güneşin hemen hemen tüm gün ışıdığı yaz aylarında beyaz tüy ayıları kurtarıyor.

Anne ile bebek arasındaki orantı açısından kutup ayıları rekortmenler arasında. Ana nerdeyse çeyrek ton. Oysa doğurduğu yavru yarım kilo.

Hamile anne yazın sahile geliyor ve ekime doğru kendisine bir in kazıyor. İki ay sonra bir ile üç arası bebek doğuruyor ve nerdeyse kurtçuk gibi yavruları tombul ve tüylü olana dek sütüyle besliyor.

Bugün dünyada yaklaşık 30 bin kutup ayısı yaşıyor...

Bilim adamları, ozon delinmesi ile insanı tehdit eden küresel ısınmanın asıl kutup ayılarını yok edeceğini söylüyor. Onlara avlanma şansı veren buzlar eriyince hiç şansları kalmayacak.

Peki o zaman gökteki ayı kim yerine koyacak?

HAYALGÜCÜ EN BÜYÜK ARMAĞANDIR!..

Sirke gitmek en büyük merakım, en büyük heyecanımdı, çocukluğumdan beri. Şehre bir sirk gelsin de ben gitmeyeyim!

Ben hâlâ çocuğum, ama artık sirkler gelmez oldu. Öyle büyük masraflar gerektiriyor ki sirklerin yaşatılması, kentten kente taşınması. Artık kimse kaldıramıyor. Son Sovyet Devlet Sirki vardı. Devlet vardı arkasında.

Kruşçef, Amerika'da Barnum Sirki'ni görünce, "Daha iyisini yapın!" diye emir vermişti de yapmışlardı. Harika bir sirkti.

Ama Sovyetler Birliği çökünce, dünya; kültür, spor ve sanatı nasıl büyük bir darbe yediyse, sirklerin başına da

aynısı geldi. Dev sirk ekonomik olsun diye bölündü. Dört bir yana gidenler dağıldılar. Hatta birisi Antalya'da rehin kalıp yok oldu.

Sovyetler rejimlerini halka sevimli göstermek için bu alanlara nasıl yatırım yapmışlardı, bir örneği en yüz vermedikleri Sovyetlerden biri Azerbaycan'a yaptıkları spor salonu... Bizim gururumuz Abdi İpekçi, kızların oynadığı salonun yanında gecekondu. Bizim kızlar Bakü'de Saray'da, İstanbul'da dingonun ahırında oynuyorlar.

Neyse...

Bu Kruşçef'i hayran eden Barnum Sirki'ni ve belki de 20-25 defa izlediğim Harikalar Sirki filmi ile tanıdım. Harika, gerçekten harika bir sirk filmi idi. Müthiş oyuncuları ve insanı sımsıcak saran duygusal konusu ile... Hele kanun kaçağı James Stewart'ın oynadığı Palyaço... Tanınmamak için yüzü boyalı çıkardı ringe.

Amerika'ya ilk gittiğimde kendimi derhal Barnum Sirki'ne attım. Brooklyn'de kendi yerlerinde yapıyorlardı, dünyanın ilk 3 ringli şovlarını.

Hayatımın en unutulmaz günüydü. Filmde görürken, gerçeğini görmeyi hayal etmiştim. Olmuştu işte. Tüm dünya çocuklarının, yediden yetmişe tüm çocukların hayallerini kurduğu bu sirk nasıl kurulmuş, bu harikalar dünyası nasıl yaratılmıştı onu düşünüyorum, eve dönerken.

Geçen pazar evde canım sıkkın zaplarken, Hallmark TV'de bir filme rastladım.

Barnum...

Sirki kuran ve adını veren P.T. Barnum'un hayat hikâyesi...

Burt Lancester oynadığına göre, oldukça eski olmalı. Barnum yedi yaşında çocuk. Dedesi bir sabah elinden tutuyor. "Sana bir ada hediye edeceğim, gel," diyor.

Bir çocuk ve bir ada... Heyecanı düşünebiliyor musunuz?..

Dedesinin çok önünde nehre koşuyor Barnum. Nefes nefese... Dedesi işaret ediyor. "İşte bu ada senin."

Ada dediği minnacık bir kara parçası, ama çöplük. Ters dönmüş, delik deşik bir kayık kıyıda. Az geride yıkılmış, duvarlarından içi görünen bir tahta kulübe döküntüsü. Tam bir mezbele...

Nasıl bir hayal kırıklığı Barnum'da. Dili tutuluyor. "Bu mu bana verdiğin?" diyecek. Diyemiyor. Ama öyle kırık bakıyor ki. Dedesi anlıyor.

"Gördüğüne bakma," diyor. "Hayal et oğlum. Bu adayı, nasıl istiyorsan öyle hayal et."

Susuyor... Bakıyor... Bu defa tane tane konuşuyor.

"Hayal gücü bir armağandır. Hayal gücü hayatın kaynağıdır. Büyük olmanın tohumlarıdır."

...Ve P.T. Barnum bu sözleri çakıyor beynine. Artık ona yol gösterecek hayal gücüdür. En kötü, en karanlık, en umutsuz günlerinde bile, hayal gücü...

Çocukların, insanların neleri hayal edebileceklerini hayal ediyor ve yapmaya başlıyor. Adım adım...

Ve dünyanın en büyük hayali, Harikalar Sirki gerçekleşiyor.

"Hayal gücü bilgiden öndedir," diyen Einstein'i hatırladım film biterken. Kendi yaşamımı hatırladım. Bütün başarılarımın önce hayal ederek başladığını hatırladım. Bana, 'Hayal Taciri' dediklerini hatırladım.

O hayal sayesinde Türkiye Dünya Üçüncüsü, Galatasaray Avrupa Şampiyonu olmadı mı?..

Büyük olmanın tohumlarının, hayal gücü ile atıldığını en iyi ben biliyorum ve hayallerimden vazgeçmiyorum. Tanrının bana fazlası ile bahşettiği bu armağanı kullanmazsam, günah olmaz mı?

Hayal gücünüzü zorlayın dostlarım. Çocuklarınıza hayal gücünün değerini anlatın. Çünkü... Hayal gücü bir armağandır. Hayal gücü hayatın kaynağıdır. Büyük olmanın tohumlarıdır.

GUERNICA'YI İKİ METREDEN SEYRETMEK...

Sabah kahvemi doldurdum. Fincanı masaya koydum. Uzun uzun seyrettim. Bu özel bir fincan... Üzerinde dünyanın en ünlü tablolarından biri var. En ünlü ve de en tartışmalı.

Guernica!...

Pablo Picasso!...

Madrid'den, Kraliçe Sophia Müzesi'ndeki hediyelik eşya köşesinden aldım fincanı.

Kahvemi yudumlarken, Guernica'ya iki metre mesafeden baktığım dakikaları hatırladım.

Madrid'de bir tek sabahımız vardı, keyfimize göre takılacağımız. Kafamızda da, müze vardı. Madrid'de o kadar çok müze var ki gidecek...

Ergun, "Kraliçe Sophia'ya gidelim," dedi. "Çağdaş sanatlar müzesi orası..."

Picasso ve Dali'lerin gerçeklerini görme fırsatı...

Ver elini Kraliçe Sophia... Muhteşem, devasa bir tarihi bina... 4 kat...

İki katı müze... İki katı galeri...

Biz sabah saatleri boyunca sadece bir katı dolaşabildik... Ki ona bile yetmedi aslında... Dört katın dördünün de hakkını vererek gezmek, dört gün...

Yok yok... O da yetmez... Sadece Guernica'nın önünde bir gün, bir gece, ertesi gün kalabilir insan...

Bir tablonun beni bu kadar etkileyeceğini tahmin edemezdim... Hele bu tablo o güne kadar yüzlerce fotoğrafını gördüğüm Guernica ise... Neredeyse ezbere biliyorum yahu...

Ama aslını, koskoca bir duvarı kaplayan o dev Guernica'nın aslını görmek başka bir şey... Büyülenip, çakılıp kalıyorsunuz.

Guernica'yı görmek hep içimde vardı. **"Görmeden gidersem, gözüm arkada kalır,"** dersiniz ya bazı şeyler için. Bu onlardan biri işte...

Şimdi size biraz bu tablonun, duvar resminin, freskin öyküsünü anlatayım.

Picasso genelde sanatın siyasete bulaşmasından pek de yana olmayan bir adamdı.

1937 Paris Fuarı hazırlanırken Avrupa'nın önde gelen sanatçıları, aydınları, Picasso'nun evine kadar gelerek ondan bir fresk istediler. Fuarın simgesi olacak bu fresk, İspanya'da yeni kurulan cumhuriyet hükümetine karşı acımasız bir iç savaş başlatan Franko ve onun faşist güçlerine karşı bir görsel protesto olacaktı.

Picasso haftalarca konuya girmeye, ilham bulmaya savaştı. Ne var ki, pek bir şeyler hissedemedi. Eskiz bile hazırlayamadı.

İşte tam bu sırada, 27 Nisan'da faşist isyancılar, Kuzey İspanya'da bir minik Bask kasabasına tarihin en büyük zulümlerinden birini uyguladılar. İtalyanlar'ın da desteğini alan Hitler'in Luftwaffe'si, Guernica adlı kasabayı dört saat bombaladı. Canlı hedeflere yapılan bu saldırı Hitler açısından yeni savaş makinelerinin denemesinden öte bir anlam taşımıyordu.

Guernica 3 gün boyunca alev alev yandı. Tümü sivil, çoğu kadın ve çocuk, 1600 kişi öldü ya da yaralandı.

Haber Paris'e 1 Mayıs'ta ulaştı. Bir milyon kişi katliamı protesto için sokaklara dökülürken, Picasso yerinden fırladı. Duyduğu müthiş öfke, ilhama dönüşmüştü. **Çizmeye başladı. Tablonun bütününde yer alacak parçaları ayrı ayrı çiziyor, yaratıyordu. Parçalanmış insanlar, hayvanlar çiziliyordu. Ve de hepsinde ortak bir tek şey vardı.**

Acı!..

Abidin Dino'ya mutluluğun resminin teklif edilmesinden yıllar önce koca Pablo acıyı resmediyordu.

Parçalar birleştirildiğinde resim bitmedi. Picasso, Guernica üzerinde yedi kez değişiklik yaptı.

Guernica üç ay sonra Paris Fuarı'nın İspanyol Pavyonu'nda sergilenmeye başlandığında acımasızca eleştirildi.

Tabloda sadece siyah ve beyaz boyaların kullanılmış olmasına da bakarak, "Bu resim değil afiş olmuş," diyenler vardı. "Bu dört yaşında bir çocuğun bile resimleyebileceği vücut parçalarından bir çorba," diyenler de...

Sonra tablo dünyayı dolaşmaya başladı. Kuzey ve Latin Amerika dahil tüm dünyayı... Giderek savaş karşıtı sanatın sembolü, başyapıtı haline gelen Guernica'nın uğramadığı tek yer vardı: İspanya... Picasso tablosunu memleketi İspanya'ya armağan etmiş, orada kalmasını istemişti oysa... Sonunda o da oldu. Franko rejimi devrilip özgürlükler ülkeye dönünce Guernica'nın önünde de engel kalmadı.

Picasso, 1973'te 92 yaşında öldü. İki yıl sonra da Franko... Ve 25 Ekim 1981'de yani Picasso'nun doğumunun yüzüncü yılında, tablo, ülkesine, İspanya'ya döndü. Sonuna kadar orada kalmak üzere...

BİR KISSA... BİRKAÇ TANE DE HİSSE!..

Adamın biri, ıssız bir yolda dalgın dalgın giderken bir çukura yuvarlanmış. Uğraşmış, uğraşmış çıkamayınca, "İmdat!" diye bağırmaya başlamış.

Bir doktor geçiyormuş çukurun yanından. Sesleri duyunca, cebinden defterini çıkarmış. Bir reçete yazıp atmış aşağıya ve yürümüş gitmiş.

Adam çığlık atmaya devam ederken bir rahip gelmiş çukurun başına. Aşağıdaki adamı görmüş. O da bir kağıt çıkarmış cebinden. Bir dua yazmış, çukura atmış, yürümüş gitmiş sonra.

Derken bir arkadaşı görünmüş çukurun başında.

"Hey Joe!" diye bağırmış çukurun içindeki. "Benim ben... Dışarı çıkmama yardım eder misin?"

Arkadaşı hemen çukura atlamış.

"Sen deli misin?" diye çıkışmış imdat çağıran. "Şimdi ikimiz de çukurdayız."

"Doğru," demiş arkadaşı. **"İkimiz de çukurdayız. Ama ben bu çukura daha evvel de düşmüştüm ve nasıl çıkılacağını biliyorum..."**

Dünyanın öbür ucundan yollanmış bir öykü bu bana.

Nasrettin Hoca'yı hatırlattı bana. Hani, "Bana çabuk daha önce damdan düşen birini bulun," diye haykırmıştı ya bir defasında...

Deneyimlerle kazanılmış pratik bilgilerin bazen uzman çözümlerinden daha yararlı olabileceğini anlatıyor öykü.

Daha doğrusu ilk bakışta öyle görünüyor.

Biraz daha düşününce, bir minik dostluk destanı olduğunu görüyorsunuz.

Arkadaşını çukurda görür görmez, hemen yanına atlamak...

Kaçımız acaba kaç arkadaşımız için çukura atladık hayatta?..

Nasihat edip geçmesi kolay. Ama sadece akıl öğretmek, dostluk için yeterli mi?

Çukura atlamak... Hem de tereddüt etmeden, düşünmeden atlamak...

Öykü beni niye bu kadar fazla etkiledi, düşündürdü diye düşündüm.

Böyle arkadaşlıklar giderek azalıyor belki de ondan... Uygarlaştıkça uzaklaşıyoruz birbirimizden...

Bugünün arkadaşlıkları birlikte eğlenmek için daha çok...

Birlikte terlemek, birlikte savaşmak, sırt vermek, omuz vermek gerekince bakıyorsunuz pek bir yalnızsınız...

Toplum geliştikçe toplumsal bağların gevşemesi ne acı bir çelişki...

Mutlu olmanın vazgeçilmez şartı sevgi...

İnsan sevgiye doyamıyor.

Peki, beni çukura atlayacak kadar seven kaç kişi var dünyada?..

Bu sorunun yanıtı, dünyada niye bu kadar mutsuz insan olduğunu ortaya koymuyor mu?

Sevgi sadece hoş bir duygu değil. Birlikte güven getiriyor. Moral getiriyor, güç getiriyor. Başarı getiriyor.

Sevgi romantizm değil, hayatın ta kendisi...

Sevgi yaşıyor... Yaşatıyor!..

SEN ÖNEMLİSİN... HEM DE NASIL...

Yağmurlu bir günde bahçe keyfi bir başka oluyor. Havalar iyice soğumadan bu keyfi yaşamak için elimden geleni yapıyorum.

Sabah erkenden kalktım gene. Zeytin, Kevin, Cindy ve Zeyno her zaman olduğu gibi bahçe kapısının önünde toplanmış, bekliyorlar. Kapıyı açar açmaz beni bırakıp hemen yana koşuyorlar. Orada dört tane boş mama çanağı var, biliyorlar ve benim bu dört çanağı doldurmak üzere kapıyı açtığımı da biliyorlar.

Mamaları dolduruyorum, bir süre onların büyük bir hırs ve iştahla, kıtır kıtır yemelerini seyrediyorum. Sonra

bir elime kahvemi, bir elime gazetemi alıp tentenin altındaki rejisör koltuğuna oturuyorum.

İşte günün en keyifli ânı...

Dün sabah ayrı keyifliydi. Dedim ya yağmur yağıyordu. Yağmurda toprağın ve çimin kokusu bir başka oluyor. Ve yağmurun hışırtısı. Ve de etraftaki o yeşilden kızıla renk cümbüşünden kopup gelen sarı yaprakların görüntüsü.

Bir yaprak tam da kucağıma düşmez mi?

Alıp yere atmaya kıyamadım inanır mısınız, o kadar güzeldi. Kurumuş... Ama ıslak...

Gazeteyi aldım elime. Sayfaları çeviriyorum. Servet'e takıldı gözüm. Servet Gürbüz'e...

İster inanın, ister inanmayın. Her gün felsefe incileri dizen Servet, bakın dün ne yazıp çizmişti.

Bir çocuk yere bakıyor. Yerde, rüzgârda sürüklenerek gelen bir sarı yaprak...

Ve Servet diyor ki...

"Sen önemlisin! Bir yaprağın bile sana gelmesi için evrenin bütün kanunları birlikte hareket ediyor."

Hiç ama hiç aklıma getirmemiştim bugüne dek, bu yaprağın nasıl kopup bana geldiğini. Kucağımda hâlâ duran ıslak yaprağa baktım ve ilk defa düşündüm, kaç doğa yasasının gerektiğini.

Sonbaharda bitkilerin odunsu borularının kapanması ve artık köklerden aldığı suyu yukarı taşımaması bir yasa... Bu kapanma sonunda kuruyor yapraklar. Renklerinin yeşilden bu cümbüş içinde sarıya dönüşmesi ayrı bir yasa tabii.

Tepedeki yerinden kopan yaprağın aşağı düşmesi, Newton Yasası... Bunu biliyorum işte. Yer çekimi... Ama niye dibine düşmüyor, hemen de uçuyor?

Havanın kaldırma gücünün, tonlarca uçağı uçuran karmaşık yasaları var ya... İşte o yüzden...

Peki niye bana doğru geliyor? Rüzgâr... Onun oluşum yasaları daha da karışık. Alçak basınç, yüksek basınç, havanın hareketlenmesi ve saire, ve saire...

Tam da kucağıma düşmesi için başka sebep yok mu? Olmaz olur mu? Yağmur... Islak ya yaprak. Daha ağır dalından koptuğundan. Daha az uçuyor havada. Daha çabuk düşüyor. Peki yağmur ne? Isınan suyun buharlaşması... Buharlaşan suyun gökte soğuk tabakaya çarpıp yeniden sıvı hale dönüşmesi... Al sana bir sürü yasa daha.

Ve de bunların hepsi, ama hepsi öyle bir araya geliyor, öyle bir ortak güç oluşturuyorlar ki, saçaktan kopan yaprak gelip tam benim kucağıma oturuyor.

Şimdi söyleyin bakalım. Ben gerçekten çok önemli değil miyim?

Gazeteye gelir gelmez, Servet'in bir gün evvel masama bıraktığı iki kitabı aradım.

Hani kitaplardan fal tutulur ya...

Rasgele bir sayfa açtım.

"Hayatın boyunca 100 kişi tanıdın, beş tanesi gerçek dostun oldu. Bu orana göre eğer dünyadaki herkesi tanıyabilseydin, 300 milyon dostun olurdu."

Nedense aklıma birden 'umutsuz' âşıklar geldi. Terk edilmiş ya da kaybetmiş. "Bitti... Benim için bitti... Başkasını bulamam artık," diyen, hatta, hatta karamsarlıklarını ölümü düşünmeye vardıran kişiler...

Oysa kaç kişi içinde buldular aşkı?

100 kişi tanıdılar belki... Birinde gerçek aşkı buldular. Dünyadaki herkesi tanıma şansları olsaydı, aynı hesapla tam 30 milyon gerçek aşk bulmaları mümkün olurdu.

Aşk hesaba gelir mi?.. "Gelmez," deseniz bile, açıkça ortaya çıkıyor ki, 'umutsuz' diye bir durum da yok...

Tersinden düşünün. 'tek... eşi bulunmaz... benzersiz' aşkı nasıl buldunuz? Bir tesadüf değil mi, eninde sonunda... O tesadüf olmasa... O kentte olmasaydınız? O okulda okumasa ya da o tatile, o seyahate çıkmasaydınız, aşksız mı kalacaktınız hayat boyu...

Gene başa dönüyoruz...

Evrenin bütün yasaları bir araya geldi ve yaprak benim kucağıma düştü. Niye kucağıma düştü? Bu yüzlerce karmaşık yasa yüzünden mi?

Hayır... Yetmez... Asıl sebep...

Çünkü ben o an oradaydım...

Ben orada olduğum için o yaprak kucağıma düştü, önem kazandı, milyarlarca yapraktan ayrıldı ve yazı konusu oldu. Yani önemli olan benim... Yaprak değil...

Önemli olan sizsiniz dostlarım... Önemli olan sadece siz...

Geri kalan her şey sizin değer verdiğiniz kadardır!

ASANSÖR ÜZERİNE PAZAR ÇEŞİTLEMELERİ

Aşağı iniş düğmesine basmış, asansör bekliyorum, tek başıma. Koridorun ötesinden biri daha geliyor. Düğmeye yaklaşıyor. Yanan ışıktan basılı olduğunu anlıyor, ama parmağını uzatıp bir daha basıyor.

Bu sahneyi kaç kez yaşadınız hayatınızda kim bilir? Ben her gün yaşıyorum.

Asansöre biniyorum. Zemin kat düğmesine basıyorum. Işığı yanıyor. Bir kat aşağıda duruyoruz. Bir başkası biniyor. Düğmelere bakıyor. Zemin ışığının yandığını görüyor. Göre göre bir defa da o basıyor.

Bu sahneyi de sayısız yaşamış olmalısınız. Kim bilir bizzat siz, basılı olduğunu gördüğünüz düğmeye bir de siz, kim bilir kaç kez basmışsınızdır?

Zaman zaman psikoloji okumadığıma çok üzülüyorum.

Niye böyle davranıyoruz? Niye bu asansör tuzağına hemen hepimiz her zaman düşüyoruz? Çözmek, anlamak isterdim.

Hani, "Bölük dur, Kandıralı sen de dur," derler eskiler. Asansör önünde Kandıralı mı oluyoruz acaba? (Kandıralılar, beni gene faks, e-mail, telefon yağmuruna tutmayın. Gereksiz alınganlığın anlamı yok. Bu eski ve yerleşmiş bir deyiş. Hepsi bu.)

Bizden önce düğmeye basana mı güvenimiz yok? Asansöre mi? Yoksa kendimize mi? Ya da bu bir refleks mi? Gecikmiş de olsa, mantığımızın önüne geçen bir refleks. Asansöre yürürken, binince kafamızda düğmeye basma şartlanmışlığı var. Öyle bir şartlanmışlık ki bu, basılı olduğunu görsek bile kendimize hakim olamıyor, bir de biz basıyoruz.

Kaç kez düşündüm bu asansör düğmesi meselesini bilemezsiniz. Sonunda yazmaya da karar verdim. Bu kadar basit bir şey düşünmeye, yazmaya, tartışmaya değer mi?

Peki ya göründüğü kadar basit değilse mesele?

İnsan ruhunun, beyninin derinliklerini ne kadar biliyoruz ki?

Şimdi bakın, bu yazdıklarıma bugüne dek hiç dikkat etmemiş olsanız bile, bunları okuduktan sonra kafanız takılacak. Siz de bakmaya, siz de görmeye, siz de düşünmeye başlayacaksınız, iddiaya girerim.

Asansöre girdim, ara katlardan. Yukarıdan bir genç meslektaş girmiş. Göz göze gelmedik. Genç kız, "İnsanlar asansörde tavana bakar derler, doğru galiba," dedi.

Galiba değil. Öyle.

İnsanlar asansörde tanımadıkları insanlarla göz göze gelmeye korkarlar. Neden dokunacak kadar yakınken birbirimize bakamayız? Neden küçük bir tebessümle minik bir baş selamı vermeyiz? Hadi lafla hatır sormaları geçtik.

İnsanlar asansöre yüzleri içeri dönük girerler. Arka arkaya yürüyerek girecek değiller ya. Ama dikkat edin, girer girmez yüzlerini hemen kapıya dönerler. İçerdeki başka insanlara bakma, onları görme yerine, buz gibi bir çelik kapının ruhsuz görüntüsüne burunlarını dayamayı yeğlerler.

Kapıdan girdiği gibi, yüzü size dönük kalan kaç kişi gördünüz bugüne dek? Hiç değilse yan dönüp, kapı ile size de bakan?

Niye sırt dönme? Kapı açılır açılmaz bir an önce dışarı atılma hazırlığı mıdır bu dönüş? Bir kapalı yerde, asansörde kalma korkusunun yansıması mı?

Yoksa, yakın mesafeden insanların yüzüne, gözlerinin içine bakma korkusu, onlara hafif bir selam vermeye dahi çekinmenin ifadesi mi?

Bakın her gün tekrarlanan, alışageldiğimiz davranışların, basit davranışların arkasında neler var, ne olabilir?

Bilmiyorum, bilemiyorum... Ama fena halde merak ediyorum...

Asansör adabını kaç kişi biliyor?

Asansör önünde beklerken, kibarlık yapıp mesela bir hanıma, "Buyurun," demek.

Aynı sahneyi çıkarken tekrarlamak. Kapının önünde iken yana çekilip arkadaki genç kıza 'lütfen' yolu vermek, sizi çok kibar, çok centilmen mi yapar?

Görgü kuralları böyle değil mi?

Değil...

Asansörün görgüsü kendine has. Asansörde kibarlık, diğer katlarda asansör bekleyenleri mümkün olduğu kadar az bekletmek. Yani sizin katınızda, "Önden buyrun. Rica ederim önce siz buyrun," kibarlığı içinde oyalanırken, görmediğiniz katlarda bekleyenlerin zamanını çalmak kadar büyük ayıp yok. Asansöre mümkün olan en hızla girip, gene mümkün olan en hızla çıkacaksınız. Asansör görgü kuralı aynen bu.

Hele içeride başladığınız lafı tamamlamak için kapının kapanmasını önleme kabalığı yok mu? Laf önemli ise ya birlikte çıkarsınız ya da siz de devam eder, sonra başka asansör alırsınız. Başkalarının zamanını keyfinizce kullanmak çok ayıp...

Hiç aklınıza gelmiş miydi?

"Kamuoyu ilk çeşme başlarında oluştu," demişti, İbrahim Yasa Hocam, Mekteb-i Mülkiye'deki ilk sosyoloji dersinde.

Köyün genç kızları testi doldurmaya gelir ya, çeşmeye. Testileri sıraya dizer ve küçük parmak gibi akan suyla dolmasını beklerlerdi ya. Benim köyümde aynen böyle olurdu, küçükken. Beklerken de sohbet ederlerdi. Köyün haberleri bu kızların sohbetlerinde yayılmaya başlardı. O kadar mı? Kızların her sabah çeşme başına geldiklerini bilen delikanlılar da, onları görmek için çeşmeyi gören ya-

kın bir yerde toplanırdı. Onlar da başlardı sohbete. İster dedikodu deyin ister haberleşme... Çeşme başlarında köyde olup biten her şey konuşulur, tabii yorumlar da yapılırdı, testilerin dolması beklenirken. Efkar-ı umumiye ya da kamuoyunun başlangıcının öyküsü işte bu.

Sonra kahveler... Sonra hızla gelişen iletişim araçları ile haberlerin hızla yayılması. Gazeteler, radyolar, televizyonlar derken, internet...

Kamuoyu oluşması için artık insanların bir araya gelmesine gerek yok. Herkes her şeyden tek başına, yapayalnız iken haberdar olabiliyor. Güzel. Güzel de. Giderek yalnızlaşıyoruz.

Giderek buluşamaz oluyoruz.

İnsan sosyal hayvandır. Hani sosyal yanımız?

İkitelli'deki Sabah binasında, öğle saatlerinde bir araya geleceğimizi bilir, öğle saatlerini iple çekerdik. Herkes işini gücünü ayarlar, 1,5-2 saat yemek molası verirdi. Bir masanın etrafında toplanırdık. Konuşurduk. Havadan sudan konuşur, dostluk, arkadaşlık, sohbet ihtiyacımızı giderirdik. Havadan sudan dediğimiz şeylerden bazen araştırma konuları, bazen manşetler, yazı konuları çıkardı. Gazete bu yemeklerde renklenir şekillenirdi.

Şimdi, mekanik toplantılar dışında bir araya geldiğimiz yok. Ben çalışırken, yani yazı yazarken bölünmekten nefret ederim. Yazı orada uçar sanki. Bu yüzden çalışanı rahatsız etmekten ölümüne korkarım. Selamsız sabahsız kimsenin odasına dalmamaya özen gösteririm.

Böyle olunca iyice koparsınız.

İkitelli'den çıktıktan bu yana, bireysel gazetecilik yapıyoruz. Herkes kendi odasında. Herkes kendi başına. Bir-

birleriyle iletişimleri kopmuş insanlar, iletişim görevi yapıyorlar. Bu kadar oluyor işte.

Şimdi tüm bunların 'Asansör' yazısı içinde işi ne?..

Gazetemde çalışanlarla bir araya gelebildiğim tek yer asansör biliyor musunuz? On katlı binanın en tepesinde odam. İner ve çıkarken asansörde kime rastlarsam o... Çoğunu tanımıyorum bile. Yaka kartlarında ısrar sebeplerimden biri de bu işte. Bir gün evvel gördüğüm harika fotoğrafın ya da nefis hazırlanmış haberin sahibi o olabilir. Adını görsem, bilsem kutlayacağım.

Yok...

Tavana bakıyor, birbirimize sırtımızı dönüyor, Sabah ailesi olarak bize verilen bu tek, ama tek 'sosyal hayvan' olabilme fırsatını da kullanamıyoruz.

Gene de arada bir, bir tanıdıkla rastlaşmak, "Yahu kilo almışsın, vermişsin," gibi iki kelimelik sohbetini etmek bile insanın içini açıyor, ruhunu değiştiriyor. (Birbirlerini görmeye ara vermiş insanlar karşılaşınca niye kilodan başka konuşacak şey bulamazlar? O da ayrı bir yazı konusu olmalı...) Bu ezberlenmiş cümlelerin edilmesi bile bir hoşluk yaratıyor.

Bu on katlı binada, iki bin kişi ile birlikte çalışırken duyduğunuz o kahrolası yalnızlık hissine, işte bu 30-40 saniyelik asansör birlikteliği, bir mucize ilaç gibi geliyor.

Asansörlerimi seviyorum.

İFADE EDEMEYEN MİLLET...

"Bir kelimeye bin anlam yüklediğim zaman sana sesleneceğim," demiş Özdemir Asaf...

Bana Asaf'ı anlatan, öğreten Oktay Kurtböke (Nur içinde yatsın) dizeleri eliyle yazıp, masamın camının altına koymuştu, Yeni Gün'de... Yıllar, yıllar önce...

Bir kelimeye bin anlam yüklemek nasıl ola ki?

Oluyor. Sevdiniz, âşık oldunuz mu oluyor. Bin değil on bin anlam yüklüyorsunuz tek bir kelimeye... Ama o tek kelimeyi bile söyleyemiyor,"Seviyorum," diyemiyorsunuz. Kendinize uykusuz gecelerin sabahına kadar tekrar ediyorsunuz da, ona söyleyemiyorsunuz.

Neden?

Yaşamdan Dakikalar'da Türk sinemasını konuşuyoruz. Genel kusurları...

"Diyaloglar," dedi biri. "Eksik. Boş. İfadesiz," gibilerden...

"Senaryolarımızda diyalog sorununu 17-18 yaşlarımda düşündüm ilk," diye lafa girdi Haşmet. "Baktım ki, senaryolardaki diyaloglarda sorun yok. Bizim diyaloglarımızda sorun var. Adam perdede kıza ifade edemiyor. Kendime bakıyorum. Ben de kıza kendimi ifade edemiyorum. O zaman senaryonun günahı ne?"

Anneme hayatı boyunca, "Seni seviyorum," demeyen, diyemeyen babamın en sevdiği şarkı neydi bilir misiniz?..

Ali Rifat Bey'in Tereddüt'ü...

Orhan Seyfi Orhon'un dizeleri ile... Radyoda çalar, babam anneme bakardı.

"Sarahaten, acaba, söylesem darılmaz mı?
Darılmak adeti, bilmem ki çapkının naz mı?
Desem ki: 'Ben, seni...' Yok, dinlemez ki, hiddet eder!
Niçin? Bu sözde ne var? Sanki hiddet etse ne der?
Desem ki: 'Ben, seni pek...' Ya kızar, konuşmazsa?
Derim: 'Bu çektiğim insaf edin, eğer azsa...'
Desem ki: 'Ben, seni pek çok...' Hayır, kızar bilirim,
Tereddütüm acaba hiddetinden az mı elim?
Desem ki: 'Ben, seni pek çok...' Sakın gücenme emi,
Sakın gücenme, eğer anladınsa sevdiğimi"

Babamın annemi ne kadar çok sevdiğini, annemin öldüğü gece anladım. Annem yaşarken bu kadar güçlü, bu

kadar derinden, bu kadar ölesiye sevildiğini duymuş, hissetmiş miydi acaba? Asıl onun hakkı değil miydi, benden önce bilmek...

Ben Orhan Veli'yi okurdum, bir kelimeye bin anlam yüklediğimde...

"Ağlasam sesimi duyar mısınız mısralarımda
Dokunabilir misiniz, göz yaşlarıma ellerinizle?
Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel,
Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce.
Bir yer var biliyorum;
Her şeyi söylemek mümkün.
Epeyce yaklaşmışım.. Duyuyorum,
Anlatamıyorum."

Ah o anlatamamak... Her şeyi söylemenin mümkün olduğu yerde bile anlatamamak...

Nahit Ulvi Akgün'e sığınırdım o zaman. O anlatırdı benim adıma, ikimiz adına her şeyi.

Siz de öyle yapın. İfade edemeyince, şiire sığının.

"Bir şey var aramızda,
Senin bakışından belli,
Benim yanan yüzümden.
Dalıveriyoruz arada bir,
İkimiz de aynı şeyi düşünüyoruz belki,
Gülüşerek başlıyoruz söze.
Bir şey var aramızda
Onu buldukça kaybediyoruz isteyerek,

Fakat ne kadar saklasak nafile,
Senin gözlerinde ışıldıyor,
Benim dilimin ucunda."

İFADE EDEMEMEYİ, NE GÜZEL İFADE ETME BU...

Haşmet'le Yaşamdan Dakikalar'da konuştuğumuz, daha sonra yazıştığımız konu: İfade edememe...

Hayatımızın her döneminde, evde, işte, özel, genel yaşamda kendimizi bir türlü ifade edemeyişimiz var ya hani.

Yılmaz Erdoğan ifade edememeyi ne güzel ifade etmiş.

Tiyatrodaydım gene geçen gece. Hemen her gece tiyatroya gidiyorum.

Bir şeyler oluyor. Ne oluyor? Tiyatrolarımız mı birbirinden güzel oyunlar oynuyorlar?

Evet.

Sinemalarda gidecek film sıkıntısı mı var?

Evet.

Üstelik benim sevgili G-Mall'um da hâlâ açılmadı.

Hepsi bu mu?

Hayır.

Ben güzellikleri yalnız yaşamayı sevmem. Hep yanımda paylaşacağım biri olsun isterim. Sinemaya gidecek birini bulmanız kolay. Tiyatro deyince iş biraz sarpa sarıyor. Benim kadar tiyatro seven, benim kadar bayılan, hoşlanan birini bulunca, yılların hasretini gideriyor gibiyim.

"Hadi Ece," diyorum. Koşuyoruz. Yılmaz'a da koştuk. Benden çok Ece güldü. O zaman dikkat ettim. **Kadınlar daha çok gülüyorlar oyuna erkeklerden.** Neden?..

Aklıma Haşmet'in lafları geldi.

Türkiye'nin kendini en iyi ifade eden adamlarından Haşmet, kadınlara kendini ifade etmekte ne kadar güçlüklerle karşılaştığını anlatmıştı. Haşmet öyle ise, gerisini varın hesaplayın.

Şimdi kadınlar karşılarında, niyetlerinin ne olduğunu gayet iyi bildikleri erkekleri buluyorlar ve onların kendilerini ifade edemeyişlerine için için gülüyorlar.

Hayatta bu böyle... Aynı sahneye tiyatroda rastlayınca, bu defa katılıyorlar.

Yani aslında gülünen, biz erkekleriz.

Yılmaz Erdoğan, önce yazmış, 'Haybeden Gerçek Üstü Konuşmalar'ı. Askerde iken... İfade edememe sanatı üzerine yazmış. Sonra oyun haline getirmiş, 'Haybeden Gerçeküstü Aşk' diye.

Oyunun güzelliği, hemen hepimizin bir miktarını yaşadığımız şeyler oluşu. Hepimiz yazabilirdik. Hepimiz çıkıp

oynayabilirdik. O kadar içimizde... Ordan vuruyor zaten. Salon tıklım tıklım dolu. 300 temsil sonra perde kapayan 'Bana Bir Şeyhler Oluyor' gibi olur bu da.

Gülme deyince...

Yılmaz'ın, hepimizden bir parçayı alıp sahneye koyduğu oyunda, gülmeler sadece diyaloglara mı?

Yok canım. Öyle sahnelerde öyle kahkahalar var ki... Ben söylesem millet tebessüm bile etmez. Ama Demet, hele Yılmaz söyleyince millet kırılıyor. Yılmaz'a gülmeye şartlanmışlar ondan mı? O da var da... Yılmaz ve Demet bir başka söylüyorlar.

Oyunculuk bu... Yetenek bu... Başkalarının ağzında dikkat bile edilmeyecek lafları, kahkaha tufanına döndürmenin adı, yetenek olmalı.

İki kişilik oyunlar zordur. Seyircinin ilgisini sahnede tutmak hiç de kolay değildir. Yazar, yönetmen ve oyuncu Yılmaz Erdoğan bu zoru başarmış işte. Karşısında Demet gibi bir 'mükemmel' olunca da işi bitirmiş.

GÜLÜMSEMEKTEN KORKMAK...

Bir Pazar sabahı... Alkent'te evimin önünde Ercan'ı bekliyorum. İleriden bir genç kız geliyor. Spor kıyafetli. Alkent'te biz mutlu azınlık sayılırız. Parklar içinde bir site... Yemyeşil ve rengarenk... İlave... Bir de yürüyüş parkurumuz var.

Böyle bir yerleşim, sağlık için çok önemlidir. Hem ruhsal, hem fiziksel... Temiz hava... Spor olanakları... Sağlıklı yaşam...

Parklar, spor alanları, insanları bir araya getiren yerlerdir. Toplumsal yaşamda öyle önemlidir ki bir araya gelme. Komşuluk... İyi duygular... Ruhsal zenginlik...

Genç kızın elinde bir tasma var. Tasmanın öbür ucunda da bir Dalmaçyalı.

Köpek insan sağlığı için en yararlı hayvanlardandır. Size sevmeyi ve sevilmeyi öğretir desem yeridir. Bir de köpeği dolaştırma zorunluluğu var, günde en az iki kez. İşte sağlıklı yaşam... İnsanlar köpeğinizi de severler. Dostluk, arkadaşlık sınırlarınız genişler.

Ben Ercan'ı bekliyorum. Kız köpeği ile yaklaşıyor. Yüzünde bir pazar sabahı olmaması gereken bir maske... Bir pazar sabahı, sevgili köpeğini dolaştıran bir genç kızın, keyfi, neşesi bu maskenin arkasında saklanıyor.

Görünen yüz... Buzzz!..

Hatta asık surat!...

Niye?...

Büyük olasılıkla beni tanıyor. Hadi tanımadı. Komşuyuz. Aynı yerde yaşayan iki insanız. Selamdan vazgeçtik. Bir gülümsemeyi neden esirgiyoruz kendimizden?

O genç kız okuyorsa bu yazıyı... Anladı mı dediğimi?

Gülümsemeyi esirgediği, ben değilim... Kendisi...

Gülümseme, onun sabahını, gününü, yaşamını değiştirir. Benim değil...

Gülümseme, ruhu besler. Gülümsersen, sana da gülümserler. Senin gülümsemen, insanların sana gülümsemesi, hayattır, moraldir, ruhun canlanmasıdır.

Genç kızlarımızın hemen hepsi böyle. Yalnız başlarına yürüyorlarsa eğer, yüzlerinde hep bu Operadaki Hayalet maskesi vardır. Aynı genç kızı, on saniye sonra, yanında bir kız arkadaşı ile görün. Tanıyamazsınız... Şen şakrak kahkahaları iki mahalle öteden duyulur.

Niye yalnızken gülümsemez kızlarımız?

Çünkü korkarlar... Çünkü kendilerine güvenleri yoktur...

"Siz bu ülkenin erkeklerini bilmiyor musunuz Hıncal Bey? O gülümsemeye ne manalar verirler. İnsana nasıl askıntı olurlar?"

Sen gülümsemeyi bu kadar kıskanırsan, kırk yılda bir gülümsersen eğer, oğlan böyle düşünmekte haksız mı olur peki?

İkincisi... Diyelim yanlış anladı. Diyelim bela oldu. Mesafeyi koymak, onu hizaya getirmek, yanlış anladığını ifade etme gücü kuvveti hâlâ elinde. Bir tavır koyarsın biter. Kendine güveniyorsan... Hayattan, insanlardan korkmuyorsan...

Güne gülümseyerek başlayın dostlarım. Güne gülümseyerek başlayın.

Hayatınızın nasıl değiştiğini göreceksiniz!

BİN YIL DA GEÇSE, KADIN DEĞİŞMİYOR!..

Selin diye yazmış adını, gerçek adını saklamamı isteyerek. Ablasının adını hiç yazmamış.

"Bu satırları geçen gece masaya yaslanıp uyuya kalmış ablamın önünde buldum. Yazarken uyumuş olmalı," diyor. "Hemen size göndermek istedim."

Bir de notu var, Selin'in...

"Gençliğin geçişini en acı yaşayanlar, en güzel kadınlardır!"

Öyledir ya Selin... Öyledir ya... Üniversite yıllarımda en güzel kızlar arkadaşlarımdı. İyi bilirim geçen güzelliğin acısını.

İşte, imzasız, başlıksız dizeler... Belki yazan sizsinizdir ya da sizin yerinize birisi... Onun için başlığı da siz koyun tepesine. Ya da bırakın isimsiz, başlıksız kalsın.

"ıslık çalınsın isterim arkamdan yine. içler çekilsin. başlar dönsün geçerken bir yerden, karşıma geçip otursunlar tam karşıma denk getirip çeksinler sandalyelerini kıyı kahvelerinde. beni gören yerler kapılsın eskisi gibi hatta. gözlerime bakamasınlar doğrudan yani. kızarsınlar konuşurken gene. saçmalasınlar. güldürmek istesinler beni aptal şakalar yapıp puan toplamaya çalışsınlar çocuklaşsınlar beni dinlerken dikkatimi çekebilmek için birbirlerini yesinler. bir gülümsemem onların içini hoplatsın hele dokunursam... deli olsunlar benimle yatsınlar en mahrem gecelerinde. koyunlarına alsınlar gözlerini kapatınca. fantezileri olayım. ya da düşleri. ikisi de en iyisi...

nasıl da böyle oldu değişti her şey. ya da ben bitişimi fark ettim demin. en güzel halimle bakıyordum size orada öylece 'siz'siniz sanmıştım gene. sevinçle. yok değildiniz. salındım dolandım bakındım baktım, geçtim, gözlerinizi aradım. hiçbiriniz görmediniz. ne zaman böyle görünmez oldum ben? asansörde düğmeye basmak bahanesiyle yanıma sokulanlar otobüslerde arkamda yer kapanlar mektup sokanlar defterlerimin arasına çiçek bırakanlar kapımın eşiğine okul kapısında kavga edenler bir sesimi duymak için onlarca kez telefon edenler... nereye gittiniz? sizden kaçmakla geçmişti hayatım beni hep rahatsız etti aşırı ilginiz. peki şimdi ben çaresizce bu kadar özlerken sizi siz nerelerdesiniz? göz göze gelmemek için kaçardım hepinizden yapışırdı gözleriniz bırakmazdı beni şimdi öyle-

ce bakıyorum neden bu ilgisizliğiniz? ne zaman böyle görünmez oldum ben? ya da siz nerelerdesiniz?"

Belli ki, bu dizeleri yazan, Pierre de Ronsard'ın (1524-1585) Sone'sini okumamış. Orhan Veli Kanık ne güzel çevirmişti oysa Türkçeye.

Ronsard 1500'lerde yazmış. Şimdi iki binler... Yarım bin yıl geçmiş aradan, ama kadınlar değişmiyor. İşte ortada... Onlar Ronsard'ı dinlemiyorlar. Kendilerini önceden uyaranlara aldırmıyorlar.

İş işten geçtikten sonra yazdıkları, son pişmanlık... O da işe yaramıyor.

Neyse...

Bana düşen Sone'yi bir kez daha köşeme almak. Bakarsınız okuyan, anlayan, dinleyen çıkar!..

Bir çiçek demeti gönderiyorum size;
Kendi elimle kopardım bu çiçekleri;
Yarına kadar hepsi dökülecekleri
Biri çıkıp akşamdan onları dermese.
Size güzel bir ders olmalı bu hadise;
İstediğiniz kadar güzel olun şimdi,
Kaybedeceksiniz elbet bu güzelliği,
Bu çiçekler gibi solacaksınız siz de.
Zaman geçiyor, sultanım, geçiyor zaman.
Zaman değil geçen, en güzel çağı ömrün;
O büyük dalga bizi de alacak bir gün.
Göçüp gittiğimiz gün biz de bu dünyadan
Unutulur sevdiğimiz, sevildiğimiz,
Sevmeye bakın, geçmeden güzelliğiniz.

Sevmeye bakın dostlarım. Sevmeye bakın gençler. Vakit geçmeden, **"Dönülmez akşamın ufkuna gelmeden, vakit çok geç olmadan"** sevmeye bakın.

Hadi, ne duruyorsunuz? Hemen şimdi... Atın gazeteyi elinizden, koşun. Bırakın nazı niyazı. Bırakın çekingenliği, korkuyu.

Koşun. Yakalayın sevgiyi. Sımsıkı tutun. Bırakmayın. Haykırın.

"Seni seviyorum... Seni seviyorum... Seni seviyorum!.."

MUTSUZ, YALNIZ, YAPAYALNIZ ADAM...

Önümde yürüyor, sırtını görüyorum. Ama o kimseyi görmüyor. Biriyle göz göze gelecek diye ödü patlıyor sanki. Bizim kapının yanında görevli güvenlik elemanları var. Gençler... Bizim için orada duruyorlar, gün boyu...

Her sabah, "Günaydın," derim hepsine ayrı ayrı. Aslında onlara değil kendimedir bu...

Gözlerinin içine bakarak, "Günaydın!" dediniz mi, o gençler çok daha sıcak kucaklarlar sizi. Öyle karşılarlar ki, "Günaydın"ınızı, öyle bir "Günaydın" derler ki size, gününüz o saat aydınlanmaya başlar. Evden ne kadar lanet, ne kadar kahırlı çıkarsanız çıkın.

İçerde gene sizi karşılayan gençler var. Görevli... Birer selamlaşma da onlara...

Düşünebiliyor musunuz? Daha ilk adımda, en az beş "Günaydın" dileği almak...

Ve asansörün önü... Orada bekleyenler... Onlarla selamlaşma...

"Günaydın..."

"Günaydın..."

Karşılıklı gülümsemeler...

Asansör gelir. İçinde başkaları vardır.

Onlara da, "Günaydın..."

Onlardan da, "Günaydın..."

Yani gazetenin kapısından, odanıza kadar, onlarca insan gününüzün aydın olmasını temenni eder. Onlarca kişi size gülümser.

Artık o günün kahırlı olmasına imkân var mı?

Güne bundan daha güzel başlanır mı?

Önümde yürüyen bunlardan değil.

Küs...

Hayata küs. İnsanlara küs. Kendine küs.

Kafasını kaldırıp etrafa bakmıyor. Baş önde... Kahırlar içinde... Onca kişinin içinde kendi verdiği kararla yalnızlığa mahkum.

Kimseye bakmıyor. Kimseyi görmüyor. Kimseye "Günaydın" demiyor. Kimseye gülümsemiyor.

Kimse de onun gününü aydınlatmıyor tabii...

Kahırlar içinde antreyi geçti. Asansör önünde bekliyor. Gene kimseye bakmıyor. Kafa önde... Hayata küs, hayata kahretmiş.

Geldi asansör, girdik.

Hâlâ aynı kahır. İçeri girer girmez hemen sırtını dönüyor ki herkese, kimse ile yüz yüze, göz göze gelmesin.

Bir karış surat... Asansör durunca kendini nasıl dışarı atıyor.

İşe başlayacak...

Ve o işten hayır gelecek...

Tipik bir davranış bu biliyor musunuz? Ender değil, tipik... Herhangi bir iş yerinin girişinde durun ve seyredin.

Bir yığın 'Yalnızlık Mahkûmu' gelir, girer içeri.

Herkese küs. Hayata küs. İnsana küs. Kendine küs.

Kahırla başlar güne. Kahırla devam eder. Kahırla bitirir. Büyük olasılıkla evine de böyle girer. Komşuları ile selamlaşmadan... Ailesi ile gülümseşmeden...

Bir deneyin dostlarım...

Bir deneyin... Sabah sabah karşılaştıklarınızla merhabalaşmayı deneyin... "Günaydın," deyin. Onlar da size desinler.

Gülümseyin insanlara. Onlar da size gülümsesinler.

Gününüzün nasıl aydınlanmaya başladığını hissedeceksiniz.

Hayatın size gülümsemeye başladığını göreceksiniz.

Kahrolası yalnızlığınız sizi terk edecek. O birkaç "Günaydın" o birkaç gülümseme, yepyeni, ama bambaşka, ama nasıl güzel bir hayatın ilk adımları olacak.

Deneyin. Bir sabah deneyin, ne olur!

YAŞLILIĞA VE YALNIZLIĞA DİRENMEK...

Çarşamba öğleden sonra, 'Yaşamdan Dakikalar'ı çekiyoruz. **Sunay Akın**'dan bir şiirle başladık gene. Bu defa kendi şiirini okudu. Kısacık... Ama ben çok uzun düşündüm. Hâlâ da düşünüyorum ya...

"İki çocuk rahatlıkla oturduğumuz kapının eşiğine kendi başıma zor sığıyorum bugün. Büyüdükçe insan yalnız mı kalıyor ne?"

'Büyüdükçe'yi bilmem. Ama yaşlandıkça yalnız kalmaya başlıyoruz galiba. Beni düşündüren de bu zaten. Bana "Yaşlanıyor musun Hıncal?" dedirten bu düşünce...

Ben yaşlanmaya hep direndim. Yaşlanma insanın kafasında. Kafa kağıdında değil. Bunu savundum durmadan.

Aynalar olmasa, 20'li yaşlardayım hep. Öyle düşünüyorum.

Engin (Ardıç) kızıyor, belki de kıskanıp kızıyor ama öyle de yaşıyorum. Ben de ona kızdım geçen gün. "Hıncal altmışı aştı, hâlâ genç kızlara sarkıyor," demiş bir söyleşide. Keratanın yazılarını kaçırmam, ama röportajı atlamışım. Söylediler.

Hayatım boyunca hiç kimseye sarkmadım. Ne genç, ne yaşlı... Ne bugün, ne delikanlılık çağında, başımda kavak yelleri eserken. Babam bana, 'istememeyi' öğretti. Bana verilmeyen hiçbir şeyi istemedim. Meslekte maaşlarım dahil... Karşı cinsten birisi bana bir adım atmadan, ben adım atmadım. Bana uzanmayan hiçbir ele, elimi göstermedim.

Bu yüzden neler neler kaybettiğimi kız arkadaşlarım da söylerler.

"Nasıl gözünün içine bakardık, anlamazdın..."

Anlardım, ama gene de ilk adımı onlardan beklerdim.

Cyrano gururum var ya. Peki niye şimdi, "Sana ne oluyor?" diyorum kendi kendime.

Sunay'ın 'Yalnızlık' şiiri bana pek bir dokundu da ondan...

Böyle şeyler dokunmaya başladı ise dikkat!

İnsan yaşlandıkça yalnızlaşıyor zahir.

Yıllar boyu taşıdıklarınız, en zor anlarında yanlarında olduklarınız. Okulda... Kariyerin, başarının, şöhretin, paranın ilk adımlarında sırtlarını güvenle size yaslayanlar, iki ayaklarının üzerinde tek başlarına durmaya başladıklarını hissettiklerinde son kullanma tarihinizin geldiğine hükmediyor olmalılar.

Sizin yıllarca taşıdıklarınız, sizi bir gün bile taşımak istemiyorlar.

Gidiyorlar!

O zaman...

O zaman iki yol var.

Yaşlılığı ve yalnızlığı kabul etmek...

Ya da taşıyacak yenilerini bulmak...

Birilerini taşıyabildiğiniz sürece yaşlı değilsiniz demektir. O zaman da yalnız kalmazsınız! Yalnız kalmadıkça, yaşlanmış olmazsınız. Bu döngü böyle sürer gider.

Götürebildiğiniz kadar...

BABAMI BİR KEZ DAHA ANARKEN...

Bugün Babalar Günü. Ve her Babalar Günü'nde değişmez yazım... En 'Baba' yazım!.. Bir daha... Yaşadıkça her yıl, bu zaman...

Babam, atalarının Kafkasya'dan gelmiş olması ile övünürdü hep.

Evimizde, subay babam nereye tayin olursa olsun, birlikte götürdüğümüz iki simge vardı, Kafkasya'dan atalardan gelme.

Birisi, üzerinde gerçek ödül mühürler bulunan **Çerkez Semaveri** -ki şimdi benim salonumu süslüyor. Öteki de

üzeri elle yapılmış, oyma ve gümüş işlemelerle süslü av tüfeği. Bakmaya kıyamayacağınız güzellikte bir **Kafkas çiftesi**.

Savaş sonrası yıllarda -kaç kez anlattım sizlere- radyo bile yoktu doğru dürüst. Günde iki saat deneme yayını yapan ve parazitten zor dinlenen bir postane radyosu dışında. Sinema minema hak getire.

Babamın bir tek özel keyfi vardı: Av.

Cumartesi geceleri, sobanın başına toplanırdık. Kestaneler yarılır, sobanın üzerine dizilirdi.

Babam av tüfeğini ve av takımlarını çıkarırdı. Önce tüfeği özene bezene siler, temizler, yağlar, kenara koyardı. Sonra fişek hazırlamaya başlardık.

İrili ufaklı bir yığın aleti vardı babamın, fişek yapmak için. Karton silindirleri alır, altına kapsülü basar, içine barutu sıkıştırır, onun önüne saçmaları yerleştirir, kapatırdı.

Ağabeyimle ben yardım ederdik babama. Kendimizi çok ama çok önemseyerek.

Hazırlanan fişekler, beline bağladığı fişekliğe dizilirdi rengarenk.

Bu işler yapılırken, babam, başından geçmiş av öykülerini anlatırdı, keyifle. Geç vakitlere kadar yatmama iznimizin olduğu tek geceydi cumartesileri.

Sabah uyandığımızda babamı gitmiş bulurduk. Güneş doğmadan yola çıkardı avcı arkadaşları ile.

Avdan pazar akşamına doğru yorgun, ama öyle keyifli dönerdi ki babam.

Tüm yorgunluğuna rağmen, o ata yadigârı gümüş işlemeli, oymalı çiftesini gene özenle temizler, kılıfına yerleş-

tirirdi. "Hanım şunları çocuklara pişir bakalım," diye avladıklarını annemin önüne gururla koyarken.

Babamın keyfi nasıl tüfeğiyse, bizim keyfimiz de bayram günleriydi, iple çektiğimiz bayram günleri.

Türkiye'nin en sıkıntılı günleriydi onlar. Yokluklar ülkesiydik kelimenin tam anlamıyla. Hangi kuyruk? Ekmek kuyrukla değil karne ile alınırdı. Nüfus kağıdına vurulan damga ile. Paran olsa da fazlasını alma hakkın yoktu. Öyle sıkıntılı günler.

Ama bayram tüm sıkıntılara rağmen biz çocuklara 'Bayram' olarak gelirdi.

Tepeden tırnağa yenilenirdik. Elbiselerimin çoğunu annem dikerdi, her bayram yeni bir şeyler yapmayı başarırdı.

Sonra yeni ayakkabılar, yeni gömlekler, çoraplar...

Ve de o zaman ki aklımızla, ölçüsüz harcayabildiğimiz bol harçlık...

Haftalığımız 25 kuruşken mesela, bayramda babamdan günlük alırdık, gün başına bir lira. Öteki akrabalardan da gelirdi harçlık. Bayramın ilk günü cebimizde 2,5 lira falan olurdu. Harca harca bitmez. Sinemaya giderdik. Bayram yerine gider, dönme dolaba biner, gazozla simit alırdık, gene bitmezdi.

Hiç unutmam. Bir bayram günü, milletvekili olan büyük enişte m (biz ona Paşa Dayı derdik) İstiklâl Savaşı kahramanlarından Aşir Atlı Paşa, bize gelmişti.

Elini öpen ağabeyime, çıkardı, bir kağıt para verdi, harçlık diye. Onun ve bizim elimize harçlık diye konan ilk kağıt paraydı bu. Ağabeyimin dili tutuldu sanki. Koskoca beş lirayı ona veriyorlardı. Olacak şey miydi? Şaşırdı. Teşekkür etmeyi unuttu.

O gün bugün ailede her bayram hâlâ kahkaha ile anlatılır. Parayı Paşa Dayı'ya geri verdi. "Hiç değilse yarısını verin," diye. Nasıl gülmüştü Paşa Dayı, parayı tekrar ağabeyimin eline koyarken.

Bana da 2,5 lira vermişti. O da kağıt para. Hayattaki ilk kağıt param.

Hey gidi günler hey.

Gene böyle bir bayram arifesiydi işte. Anadolu kasabalarında bohçacı kadınlar vardır, kapı kapı dolaşır elle yapılmış örtüler, perdeler, çarşaflar toplarlar ve satarlar.

Bir de erkekler. Tellallar. Onlar da sokak sokak dolaşır, bağıra çağıra, ikinci el, kıymetli şeyler satarlar başkası adına.

O gün, bayrama birkaç gün var, okuldan eve dönüyorum. Tellalı gördüm sokakta. Sırtında 100 metreden görsem tanıyacağım, üzerindeki çizgileri bile ezbere bildiğim bir şey var.

Babamın Tüfeği.

Gururla övündüğü atalarının yadigârı ve hayattaki tek özel keyfinin simgesi.

Beynimden vurulmuşa döndüm. Ağlamak istedim, olmadı. Koşa koşa, nefes nefese geldim eve. Annem, "Hayır oğlum, yanılmışsın, o değil. Bak babanın tüfeği burada," desin diye.

"Anne tüfek," dedim. Ağlamaya başladı. Benim size bu satırları yazarken ağladığım gibi.

Sıkıntı son haddine varmıştı ve babam anneme, "Benim çocuklarım, bu bayram öksüz çocuklar gibi kalmayacaklar. Her zamanki gibi bayram yapacaklar. Tepeden tırnağa giydireceğiz, bayram sabahı elimi öperken, harçlıklarını da vereceğiz hanım," demişti.

Neyle?

İşte o tüfekle.

Babamın bizlere sevgisi, atalardan gelen gururunun ve hayattaki en büyük keyfinin de çok ötesindeydi.

Tereddüt bile etmemişti, bizim bayramımız için tüfeğini satarken.

Sanki sözleşmişiz gibi, evde o tüfeğin lafı bir daha hiç edilmedi.

Çünkü hepimiz, o tüfeklerin binlercesinden çok daha değerli bir şeye sahip olduğumuzu biliyorduk.

Sevgiye!..

Bizi aile yapan, bunca yaşam gailesine, araya giren yüzlerce kilometreye rağmen, biz Öcal, Hıncal, Serpil ve Kemal kardeşleri hâlâ bir arada, hâlâ sımsıkı tutan sevgiye...

Babam bize sevgiyi vermişti asıl, bayramlarda..

Canım babam... Bize öğrettiğin sevgi ile seviyorum seni.

Babalar Günün kutlu olsun!..

GEL DOSTA GİDELİM GÖNÜL!

Selmi'nin bestesini Esin Kız söylemişti on yıllar önce. Öyle güzel söylemiş, içime öyle yazmıştı ki, aklımdan çıkmaz.

Tam bir yıl geçmiş aradan. Kemer'e, Ercan'a gidiyorum. Ercan Arıklı binasına.

Arabaya bindik. İçimde Esin Kız'ın sesi...

"Bir nazarda kalmayalum
Gel dosta gidelum gönül
Hasretine yanmayalum
Gel dosta gidelum gönül..."

Dosta, hem de nasıl dosta gidiyorum tamam da, hasretine yanmamak... Ercan'a yanmamak mümkün mü?..

Bizim Ercan da arabayı Oyak Sitesi'nin içinden sürüyor nedense bugün, TEM yoluna çıkmak için...

İstanbul'da ilk evimizin yanından geçiyoruz. Ali ile ben otururduk. Sonra Mehmet de katılmıştı aramıza. Erkekçe'nin kurmayları...

Ali'nin evindeydik önce. Ev sahibi çıkardı bizi. Ev arıyoruz. Ercan duymuş. Odama geldi.

"İstediğin evi tut," dedi. "Kirasını biz ödeyeceğiz. Sen iyi yaşamalısın çekinme."

Ali'ye söyledim. Akşama 60 bin liraya, 240 metrekare bir yalı dairesi buldu.

"Deli misin?" dedim. "Benim maaşım 40, seninki 30 bin lira. 60 bine ev tutarsak gebe kalırız. Kendi gücümüzün yeteceği bir ev bulmalıyız ki, korkumuz olmadan kafa tutabilelim. Boynumuzu hep dik tutalım..."

20 bin liraya Oyak'ta bu 100 metrekare daireyi tutmuştuk işte. Sonuna kadar da orda kaldık. Ercan ne kadar ısrar ettiyse... Hayatımın en mutlu günleriydi, Gelişim ve Oyak günlerim... Ercanlı günlerim... Eve baktım. Cızz etti içim geçerken.

Kemer'e geldik sonunda. Ercan'ın yönetim kurulunda olduğu okulun bahçesine... Yeni bir bina. Kaba inşaatı bitmiş. Önünde küçük tören alanı oluşturulmuş. Çatısından aşağı Ercan'ın o en güzel gülen resmi indirilmiş.

Boğazım gene düğümlendi.

"Bu adam mı yok artık?.. Gitti... Gitti be..."

Bir yıl geçti aradan kabullenemiyorum. Bu kadar hayat dolu, bu kadar canlı, bu kadar ölmeyecek gibi yaşayan adam...

Zafer karşıladı. Öpüştük.

"Okulun lise binası bu Hıncal Abi," dedi. "Ercan'ın va-

siyeti idi Bodrum'daki ev, okula... Onu satıp bu binayı yaptık. Lise kısmı... Adını Ercan Arıklı Lisesi koymak isterdim. Ama Ercan, Kemer High School diye kendi koymuştu. Değiştiremedim. Binaya verdik adını. Ercan Arıklı Binası oldu!"

Boğazımda düğüm atacak yer kalmadı. Kendimi tutmak için nasıl zorlanıyorum.

Bodrum'daki ev... Geçen yıl Sevgili Feride organize etmişti de, Fethiye Hillside'da iki gün tatil yapmıştık Ercan'la. O meşum günden iki hafta önce... Bodrum'daki evi nasıl anlatmıştı bana.

Nasıl heyecanla, nasıl keyifle, nasıl zevkle başından sonuna inşa edip, bitirdiğini, dayadığı döşediğini biliyordum zaten.

"Sen sıcağı sevmezsin. Ama bizim ora başka. Akşam üzerleri süveter giymezsen ertesi gün geri dön, kabulüm. Sen kalabalığı, resmiyeti de sevmezsin. Evin ayrı konuk dairesi var. Kapısı, anahtarı bile ayrı... Ne istersen yap, kimse karışmaz, görüşmez. Bilgisayarını kurarsın, yazını buradan yazarsın. Bu yazı Bodrum'da geçireceksin, tamam mı?" diye kaydını da düşmüştü.

"Olur patron. Olur, söz," dedim. Ne bilirdim ki? Nasıl aklıma gelirdi ki?

Şimdi o hiç görmediğim Bodrum evi, Kemer High School Binası olmuş, karşımda duruyor.

Serdar binayı gezdiriyor. Bir kocaman salon, tavanı yüksek...

"Burası kütüphane olacak," dedi.

Ercan demek kütüphane demek...

Hayatımda kitaba, okumaya bu kadar meraklı az adam gördüm ben. Onun adını işte böyle harika bir kütüphane

yaşatır ancak. Binanın içine, bu kütüphanenin kapısına asıl plaket konmalı.

"Ercan Arıklı Kütüphanesi..."

Kitapları ne oldu bilmem? Aileden alınıp buraya konmalı. En güzel kitapları okudu Ercan çünkü...

Ve işte vasiyetim... Benim kütüphanem, kitaplarım, plaklarım, kasetlerim, video ve DVD'lerim bu kütüphaneye konsun...

Ercan Arıklı Kitaplığı'nda Hıncal Uluç köşesi olsun...

Ercan ile sonsuza dek buluşsun okuduklarımız, seyrettiklerimiz, dinlediklerimiz.

Birileri mikrofonda konuşuyor. Birileri gelip sarılıp beni öpüyor. Görmüyor, duymuyorum sanki. Konuşamıyorum...

Tüm gücümle kendimi kontrol etmeye çalışıyorum. İçimden katıla katıla ağlamak gelirken...

Daha fazla dayanamadım. Bizim Ercan'la Mehmet'e işaret ettim. Sessizce kaçtık. Arabaya bindik. Dönüyoruz.

Müzik setinde Tahir Aydoğdu'nun CD'si var. Adı Hasret... Ve Tahir'in o insanın içini yakan kanunu çalıyor.

"Allı turnam ne gezersin ovada
Kanadım kırıldı kaldım burada...
Oy gülüm gülüm... Yar gülüm gülüm...
Tutmuyor elim turnalar hey..."

Tutmuyor elim... Tutmuyorum kendimi artık... Tutamıyorum...

Gömleğimin göğsü birbiri ardına damlalarla sırılsıklam oluyor.

Oy gülüm gülüm... Yar gülüm gülüm... Çal kanunum çal!..

Dosta gideceğiz bir gün elbet!

SONBAHAR... GÜZELLİKLERİN EN HÜZÜNLÜSÜ...

Sabah kalktığımda Zeytin'i gördüm, bahçe kapısının önünde. O da beni gördü. İki ayağını cama dayadı. Sevincini okudum halinde. O da benim sevincimi anladı mı bilmem.

Zeytin... Bir yıldır bizim kedimiz. Nehir'in arkadaşları bulmuş Zeytinburnu'nda sokakta. İki-üç haftalık bebek... Almış Nehir'e getirmişler. Kız, bir apartmanın bilmem kaçıncı katında oturuyor. Çoğu zaman da işte... Bakması mümkün değil...

Benim bahçe var ya... O da bana getirdi.

Alıştı bahçeye.

Kendisini sokaktan eve getiren Nehir'e de teşekkür etti, tam Nehir'in doğum gününde Zeyno, Kevin ve Cindy'yi doğurdu. Ortaköy'de bir parti yapmış Nehir. Pastayı kesince eve döndüm ki, Zeytin bahçedeki salıncakta kan revan içinde. İki yavru gelmiş, üçüncü yolda... Parti devam ediyordu, Nehir'i aradım. "Sana en güzel hediye Zeytin'den," diye...

Daha o zaman ameliyat ettirecektim de, "Bir kere doğursun," diyenlere dayanamadım.

Dört kedimiz birden olunca, artık yenilere yer yok. Bu defa ameliyat kararı aldık. Hemen bizim orada çok şirin bir veteriner kliniği var. Bebeklerin aşılarını ve bakımlarını da yapıyorlar. Zeytin'i götürdük, bıraktık. Saat beşte almaya gittiğimizde anesteziden yeni çıkmış, uyku sersemi gibi taşıma kutusunda yatıyor.

"Beş gün evden çıkarmayın," dedi hekim. Zaten Zeytin de eve bayılıyor.

Geldik eve, kutunun kapağını açmamızla Zeytin'in balkon kapısından fırlayıp kaybolması bir oldu.

O gün dönmedi. Ertesi, daha ertesi gün de... Ercan ile Mehmet her eve gelişimizde Alkent bahçesini alt üst ediyorlar, izi yok. Hayvan yaralı. Bende korku. Bir yerde ölüp kaldı mı?.. Hekimler içimizi rahatlatıyor: Acı çeken kedi saklanır. Bir yerlerdedir merak etmeyin. Bir hafta geçmiş ortada yok. Merak etmemek mümkün mü?

İşte o sabah camın önünde görünce niye bu kadar sevindiğimi anladınız.

Ameliyat yeri hala tıraşlı, tüyler henüz uzamamış ama,

üzerindeki dikiş ve pamuk yok olmuş. Yara izi de kalmamış. Vallahi estetik yapmışlar ameliyatı.

Kapıyı açtım, Zeytin atladı.

Kâselerini doldurdum, kuru mama ile. Birine de süt. Kevin, Zeyno ve Cindy de koşup geldiler. Aile bir araya toplandı. Nasıl iştahla, nasıl çıtır çıtır saldırıyorlar mamaya.

Keyifleri bana da sirayet etti.

Bahçeye baktım. Hani yazın cıvıl cıvıl olan bahçeye.

Fatoş şezlongları toplamış. Salıncakların üzerinden minderleri kaldırmış. İki sandalye bırakmış, olur a, bahçeye çıkarsak diye...

Sonbahar hem de nasıl gelmiş bahçeme.

Çiçek tarhlarında çiçek değil, kökleri bile yok. Toprak meydanda. Ortancalar, kuru çiçekler gibi sıra sıra...

Ne arılar uçuşuyor etrafta, ne kelebekler...

Bahçe boş... Bahçe loş... Bahçe terkedilmiş...

Ve de sarmaşıklar... Bahçenin dört bir yanını, evin duvarlarını yemyeşil yapan sarmaşıklar...

Şimdi yeşilden sarıya, kahverengi, kızıl, mora dönüşen bütün tonları... Nasıl bir renk cümbüşüdür Tanrım, doğanın yarattığı... Rüzgâr yaprakları birbirine vuruyor. Duyulan tek ses bu hışırtı...

Ve de...

Ve de uçuşan yapraklar... Havada... Yerde...

Tepeden, duvarlardan birer ikişer düşüyorlar.

İşte biri daha düştü. Biri daha... Biri daha...

O. Henry'nin Son Yaprak'ı geliyor aklıma...

Niye geliyor ki?..

Sonbahar güzel... Çok güzel... Ama niye bu kadar hüzünlü?..

Benim içimdeki yapraklar birer birer sararıp düşüyorlar da, ondan mı?..

YOLU YAŞAMAYI BİLMEK... BİLEBİLMEK...

Paris'te eğer perişan olmadıysam, çıldırmadıysam, üçüncü günde geri dönme kararı vermediysem, bunu iki yakın arkadaşıma borçluyum.

Birincisi Murat Geyimci... Türkiye'nin en iyi 'rent a car'cılarından. Şimdi kendi şirketini kurdu. Bana Paris'te harika bir araba ayarladı. Volkswagen'in en yeni modeli... Cipe benziyor. Yüksek, ferah, panoramik camları ile 'güvenli gez, etrafı en iyi görerek gez' arabası... Dizel... Git git, yakmıyor. Bir depo mazotla 10 gün Paris'i alt üst ettik.

Sadece keyiften değil. Bizim oteller Paris'in bir ucunda, stadyum öbür ucunda. Git Allah git bitmiyor.

Murat'ın harika seçimi hayatımızı kurtardı desem yeridir.

İkincisi Korcan... ATV Haber Koordinatörü Korcan Karar. Onun iyi bir seyahat arkadaşı olduğunu Atlanta'da, olimpiyatlarda hissetmiştim. Yedi yıl sonra, yeniden bir spor olayında buluştuk. Bu defa her anımız beraberdi, çünkü arabayı o kullanıyordu.

İnsanlar seyahatlerde tanınırmış en iyi. Atlanta'da sevmiştim zaten Korcan'ı. Paris'ten sonra karar verdim ki, Korcan'la dünyanın öbür ucuna giderim.

Bir defa müthiş uyumlu. İkincisi... Hoş sohbet. Müthiş zekâsı var. Müthiş mizah duyusu... Her türlü şakaya tahammülü ve karşı şaka ile atağa geçişi... Hoşgörüsü... Yaşam sevgisi... İnsan sevgisi... Onları mutlu etmek için her türlü zahmeti anında göze alması...

Böyle bir dost ender bulunur.

Orly'de arabamızı aldık. Bindik. Gidiyoruz. Önce stada... Kayıt olup yaka kartlarımızı alacağız. Sonra otel... Yerleşeceğiz. Sonra Paris... Cafe Flore'de, kızarmış çavdar ekmeği üzerine gene kızarmış keçi peynirini sunmam gerek Korcan ile Mert'e, akşamüzeri.

Korcan iyi araba kullanıyor. Yolun da hakkını veriyor. Gidiyor. Kuralları aşmadan mümkün olan en hızlı şekilde gidiyor. Gidilecek yere bir an önce varmak. Kafasında bu var belli. Paris'te ilk defa araba kullanıyor, beni de co-pilot kullanıyor yanında. Dinliyor, basıyor.

1,5 gün böyle gittik. Sonra, "Yolu yaşa," demeye başladım. "Yolu yaşa Korcan. **Yolu yaşa.** Burası Paris... Her santiminde görülmeye değer bir şey var. Bak harika bir radyo keşfettin. Cherri FM... Ne güzel şeyler çalıyor. Yolun keyfini çıkaralım. Acelemiz ne?.."

Korcan motor düşkünü... Motor, trafik kilitlenmesi içinde hedefe hızlı varmayı amaçlayanların, engel tanımayanların, hızı ve trafik hünerini adrenalin yükseltmek için kullananların aracı.

Yaşam tarzı bu... Korcan'a, "Yolu yaşa," demek ne ifade eder?..

Beyin yıkar gibi, her atağında uyarıyorum, ama olmuyor.

"Korcan," dedim. "Asıl olan, güzel olan, varılan yer değil, gidilen yoldur..."

'Nasıl yani?' der gibi baktı.

"Yani," dedim. "Yaşamın kendisi gibi... Doğum yolun başlangıcıdır. Ölüm sonu... **Hayat dediğimiz şey, yolun kendisidir. Yani yaşam, aslında yoldur.** Varılan yerde yol da biter, yaşam da...

"Bu yolu her gün en az iki kez yapmak zorundayız. Bir an önce varmak için gözümüz başka şey görmeden deliler gibi gidersek, yolda geçen her saniyeyi kaybederiz. Çabuk gittiğimizi sanırken, kaybettiğimiz, yok saydığımız, öldürdüğümüz zamanın hayatımızdan gittiğini düşünmeyiz bile. Oysa yolu yaşarsak, yolun keyfini çıkarırsak, o yolu yaşamımıza eklemiş oluruz, farkında olmadan..."

Bizim Ercan'a on yıldır anlatamadığım şeyi, Korcan çok çabuk anladı.

O andan itibaren de 'Yolu yaşa' bizim keyif sloganımız oldu.

Bir gün Champs-Elysees'nin altındaki otoparka bıraktık arabayı. Dönüşte bindik. Yerin altında üçüncü kattan bir helezon şeklindeki çıkış yolundan döne döne caddeye

doğru yükseliyoruz. Etrafımızda sadece duvarlar var. Badanası leşe dönmüş, sürtünen arabalar iz bırakmış, pis bir duvar. Dışa pencere falan da yok. Tam bir klostrofobik helezon içindeyiz yani...

Korcan hızla dönüyor. "Yolu yaşa Korcan," dedim gene.

Korcan şaşkınlıkla bana baktı, şaka mı ediyorum diye...

"Hıncal ağabey, abarttın," dedi. "Bu çirkin duvarların yaşanacak nesi var ki?.."

"O duvarları göremeyenler var Korcan," dedim.

"Şah mat," dedi Korcan. İnince boynuma sarıldı, "Bana neler öğrettin ağabey," diyerek.

Öğretmek zor bir şey değil. Yaşam deneyimlerimiz yeterliyse, öğretecek çok şey bulur, anlatırız.

Önemli olan öğrenmek... Öğrenebilmek...

Korcan'da bu müthiş, bu çok ender bulunan yetenek vardı işte...

Yolu yaşamayı öğrenin dostlarım... Yolu öldürmeyin, yaşayın. Varılacak yere bir an önce ulaşmak diye şartlanmadan, gidilen yolun tadını, keyfini çıkarmaya bakın.

Neresi ise o varılacak yer... Nasılsa varacağız!..

40 YIL SONRA MÜLKİYE'DE...

En solda ben oturuyorum. Kafam simsiyah saçlarla dolu. Üzerimde bir çizgili tenis gömleği, onun üzerinde ceket. Yanımda oturan Ayşenil Tahralı. Onun yanında da düz kafa Sami. Amerikan bahriye tıraşı ile geldi Mülkiye'ye ondan. Sami Çölgeçen.

Bu resim bende yok. Mülkiye'nin duvarında var. Dekan Sevgili Celal Göle, bizim mahallenin küçüğü, Kemal'in arkadaşı Celal, okulun koridorlarını bir fotoğraf galerisi yapmış. Eski Mülkiye'den resimler... Çelik Hocam, gene bizim kardeşlerden Çelik Aruoba, "Resmini gördün mü duvarda?" deyip, aldı götürdü beni, Kurthan Hocamın odasından.

Bu resim bende yok. Nerden bulmuş Celal? Ayrılamadım önünden. Mülkiye döneminin en güzel günleriydi. Ayşenil, ben ve Sami, altını üstüne getirirdik ortalığın, ayrılmaz üçlü olarak.

Benim sınıfım 1962. Mezuniyet yılım 64. Bir yanda gazeteci olmanın getirdiği popülerlik. Bir yanda Mülkiye kantininin vazgeçilmez keyfi. Kim askere gider ki?

Her yıl rapor alıp kaytarıyorum. Annem, "Bu oğlan haylaz oldu," diye ağlamasa bir gün, kim bilir kaç mezunu olacaktım? Annemin hatırına okulu bitirdim.

Hemen sonra askerlik. Mülkiye'ye bir daha uğramam, tam 40 yıl sonra oldu.

1964... 2004...

Yahu ne değişmiş...

Bir defa kızlar... Bizim zamanımızda, güzeli geçin, kız yoktu etrafta. Okul nüfusu 300. Kız sayısı 30'u geçmez. Onun da güzeli, on tane ya çıkar ya çıkmaz. Güzeli de efsane olur zaten.

Şimdi okul cıvıl cıvıl. Nasıl güzel, nasıl neşeli, nasıl harika şeyler. Bizim zamanımızda olsa günde 10 kez âşık olurduk. Hukuk, ODTÜ ve Dil Tarih kantinlerine taşınmamıza gerek kalmazdı.

Yani okulda 2 saat değil de 2 gün kalsam, gene hapı yutardım ya. Öylesine vurulası kızlar var.

Şimdi o günden bu yana ne değişti? Ya kızlar da akıllandı, artık Mülkiye sınavlarını güzel kızlar da kazanmaya başladı. Ya da Mülkiye'ye giriş kolaylaştı. Feministler gene üstüme saldıracak ama, durum bu...

İnek Bayramı şenlikleri, tam şenliğe dönüşmüş. Bizim zamanımızda tellaklar ile tahsildaran savaşırdı, züppeyun

da hakem dururdu. Şimdi şube sayısı beşe çıkmış. O zaman kavga-i minderde kim kimle savaşır, bilmem.

Gene inek gezdirmeler... Gene ferman okumalar... Gene mevlit duası... Gene yığınla gırgır toplantı, şov, eğlence...

Gene eski-yeni Mülkiyeliler bir arada...

Nasıl coştum, nasıl duygulandım. Dıştan ne kahkahalar atarken, içten içten nasıl ağladım.

Mülkiyem...

Seni öyle seviyorum ki!

KENDİME 14 ŞUBAT HEDİYESİ ALDIM!

14 Şubat Dünya Sevgililer Günü için bir armağan aldım kendime.

"Yıllardır, 'Kendini sevmeyen başkasını sevemez' deyip durmuyor musun millete? O zaman işte tam sırası... Kendine bir Sevgililer Günü armağanı al," dedim, CD setini görür görmez...

G-Mall'da gene dünya güzeli bir kafe/ sinema/ restoran günü geçiriyoruz.

19.00 matinesine 18.00'de gitmek... Kahveni içerek filmi beklemek... Filmden sonra en sevgili dostlarınla yemeğe oturup az evvel seyrettiğin güzellikleri, tatlı bir sohbetle yeniden yaşamak...

İşte sinemaya gitmek bu. Sinemaya gitmeyi bir yaşam tarzı yapmak bu.

Serpiller de bayram için İstanbul'a gelmişler... Tam otururken baktık, günlerdir hazırlanmakta olan D&R da nihayet açılmış. Serpil'le daldık içeri. O, kitap ve dergiler bölümüne... Ben plaklar...

Kendime 14 Şubat armağanını işte orada gördüm.

The Best of 1960's, 70's, 80's, 90' Classics...

6 CD'lik bir Pop Klasikleri Koleksiyonu...

Pop Klasiği nasıl olur? Pop, popüler... Yani güncel... Yani aniden alazlanıp, aynı hızla kaybolup giden demek.

Klasik ise dünya durdukça duran...

Ama öyle Pop'lar var ki. Dünya durdukça durur.

Yeri gelir, senfoni orkestraları çalar.

Beatles'ın Yesterday'i pop mu şimdi?

6 CD'de 91 şarkı var. Yani ben seçsem bu kadar olur. Ya da Atilla Dorsay o eşsiz zevkiyle 'Popun 100 şarkısı' listesi yapsa, 90'ı burada...

Stranger in the night... Sinatra tabii...

The Rain... Feliciano...

Green green grass of home... Tom Jones...

"I know what it is to be young," diyen Orson Welles... "Ben genç olmanın ne demek olduğunu bilirim küçük... Ama sen yaşlı olmanın ne olduğunu asla bilemezsin..."

House of Rising Sun... Unutulmaz Hayvanlar... Animals...

Love Story... Richard Clayderman piyanosu ile 14 Şubat'ı çalıyor adeta...

Sealed with a kiss... Öpüşle mühürlemek aşk mektubunun zarfını... Daha ne olabilir ki...

Sound of Silence... Şu sıralar yeniden bir araya gelen, ölümsüz Simon and Garfunkel... Sessizliğin sesini dinlediniz mi hiç?..

El Condor Pasa... Andy Williams tabii.

Benim ölmez şarkılarımdan... You mean everything to me... Kolejli kız, öğleden sonraki çaylarda dans ederken, saçlarının kokusunu içime çekip, kulaklarına, "Sen benim için her şeysin," diyen bu satırları fısıldadığımı hatırlar mı acaba?.. Kim bilir nerelerde ise... Ve şimdi bu satırları okuyorsa...

Endless Love... Lionel Richie ve Diana Ross gibi muhteşem bir düo... Bir özel 14 Şubat şarkısı daha...

Ve Delilah... Tom Jones yıkıyor çığlıkları ile...

Peki uğruna kim bilir kaç yazı yazdığım şarkı... Herkesin cebinde milyonla cep telefonu... Günde milyarla telefon... Trilyonla kontör... Peki kaç tanesi, "Sadece seni sevdiğimi söylemek için aradım?" diyor... I just called to say "I love you..." Hey gidi Steve Wonder hey...

Johnny Guitar... Peggy Lee...

Paul Anka... En ölümsüzlerden Paul Anka... Sen benim kaderimsin... You Are My Destiny...

Platters'sız liste olur mu?.. Tabii Only You... Yalnız sen!..

All alone am I... Brenda Lee...

That's Amore... Nihayet bir Dino... Dean Martin...

Louis Armstrong'u keşke hepimiz anlayabilsek... Keşke farkına varsak... What a wonderful world... Ne harika dünyada yaşadığımızın...

Ve gene Paul Anka... Put your hand on my shoulder... Dünyanın en güzel "Sarıl bana" ifadesi...

Gene benim ölüp bittiklerimden... Do you know where you going to... Nereye gittiğini kim bilebilir ki?... Ama kimse Diana Ross gibi soramaz bu soruyu...

Diyeceksiniz ki, yalnız Anglo-Amerikan şarkıları mı?

Olur mu?

En güzel Avrupalar da var içinde...

Adieu Jolie Candy ile başlıyor...

Si tu savais combien... Seni ne kadar sevdiğimi biliyor musun? Bilemez... Kimse kimsenin ne kadar sevdiğini bilemez ki...

Büyük Amalia... Dev Amalia... Amalia Rodrigues... Fado'nun anası... Canzone per te... Senin için şarkı... Aslında bütün şarkılar senin için değil mi, sevgili...

Roberta... Peppino tabii... Kaprili Peppino...

Portofino... Hani "Haşır... Haşır..." diye dalga seslerinin vokal yaptığı dünyalar güzeli aşk şarkısı...

La Boheme... Ve de Isabel... Charles Aznavour olmadan aşk tamam olur mu?...

Ve de Dalida... Ve benim çalarken dans etmediğim gençlik şarkım... Bu çalıyorsa ve kız üstelik "Je revien" sürmüşse, mutlak âşık olurdum çünkü... Histoire d'un amour...

Je taime moi non plus... Aşktan çok sevişmeyi anlatan şarkı... Jane Birkin kıyametler koparmıştı o zaman... "Skandal!" demişlerdi... Oysa aşk ile sevişmeyi ayırmak mümkün mü?..

Ajda'yı Ajda yapan şarkılardandı Türkçesi... Parole... Parole... Palavra... Palavra... Dalida söylüyor... "Palavra... Palavra..." diye araya giren, yaşı bana denk hemen tüm genç kızların sevgilisi Alain Delon...

Besame Mucho diyen gene Dalida...

Aranjues Mon Amour diye çalmazsa sazlar, aşk seti tamam olur mu?

Ve de Emmanuelle...

Ve de hasretin en güzelini söyleyen Enrico Macias... Adieu mon pays...

Mina... Tabii Mina... Senza Fiato...

Moliendo Cafe... Lucho Gatica...

Eurovison'un en parlak şarkılarından... Anne Marie David'in tek atımlık barutu... Şarkısı klasik oldu, kendi yok... Tu te reconnaitras...

Ve... Ve... Finallerin en güzeli... Il Silenzio... Susarak her şeyin söylendiği benzersiz dakikalar...

"91 güzel şarkı içinde bir Türk şarkısı yok," diye hayıflanmayın sakın.

Var... En güzel sürpriz de bu...

Bu Türk Pop klasiğini Alexandre Winter "Oh Lady Mary" diye Fransızca okumuştu... Onu da bulmuşlar ve koymuşlar sete... Samanyolu!

Sabah erken kalkarsanız, bulur alırsınız. Yoksa 14 Şubat'ın sonrasını beklersiniz. Çünkü D&R'da bu setin, bu yazının çıkışından iki saat sonra tükeneceğini adımı bildiğim gibi biliyorum... Günah benden gitti. Uyarmadı demeyin...

Bu arada, hâlâ görmedi iseniz çok yazık... Dünyalar güzeli Love Actually'nin sound track'i de nihayet D&R dükkanlarına geldi. Bu klasik seti bulamazsanız, Love Actually de, çok güzel bir Sevgililer Günü armağanı olabilir, dikkatinize...

AŞKA DEĞİL ADAMA ÂŞIĞIM!..

Bilemiyorum... Yani ne diyeceğimi bilemiyorum. Ayşe'nin cumartesi günü büyük bir bölümü beni anlatan yazısını okumaya doyamadım. Kaç kez okudum bilmem.

Galiba yaşlanıyorum. Ya da hakkımda iyi şeyler yazılıp söylenmesine öyle alışmamışım ki...

İstedim ki, bunları siz de okuyun. Ayşe'nin ağzından Hıncal'ı siz de okuyun.

Bu, yaşın verdiği duygusallık değilse nedir?

Biraz da şudur!..

Aşkı için ülkesini bırakıp giden, mesleğini riske eden kadının olayı bir de kendi açısından anlatışıdır.

Bu yazıda o da var yani.

Ayşe şimdi Dubai'de... Dalıa kesin gitmedi. Ev bakıyor. Sonra gelecek ve taşınacak.

Selam... Sevgi... Saygı Ayşe...

Ve de teşekkürlerimle...

Söz Ayşe'nin...

Size bir şey söyleyeyim mi?

Benim cüzdanımda sevgilimin fotoğrafı, kimliğim ve onun yazısı yan yana duruyor.

Neden mi?

İnsanlık hali, günün birinde başıma abuk sabuk bir şey gelir, birileri beni kendimi bilmez halde bir yerlerde bulursa, sadece kim olduğumu değil, nasıl biri olmaya çalıştığımı da bilsinler istiyorum.

Hıncal Uluç, geçenlerde öyle bir yazı yazdı ki hakkımda, şaşırdım, bu kadın gerçekten ben miyim diye.

Bilmiyorum ama olmak istediğim kesin.

İnşallah günün birinde...

Siz onun hakkında ne düşünürseniz düşünün. Kim ne derse desin.

Hıncal Uluç benim hayatımda önemli biri.

O yüzden belki, bu Moskova seyahatine onunla çıkacağımı duyduğumdan beri, bende bir heyecan hali, anlatılır gibi değil yani.

Bakalım, bu sefer neler öğreneceğim...

Moskova'da Radisson Oteli'nde daha karşılaşır karşılaşmaz, yarım yamalak bir merhabadan sonra patlattı soruyu:

"Dubai'ye yerleşeceğin doğru mu?"

Öyle bir soru ki bu...

Bir tarafıyla, "Evet."

Sevgilim gidecek ben de gideceğim. Benim yerim, onun yanı. Bu aslında aşkın kuralı. O nerede, ben orada. Ve o istediği için değil, ben istediğim için.

Ama bir tarafıyla da, "Hayır."

Hürriyet'imden vazgeçmeyeceğim. Yazılarımla, röportajlarımla sizi süründürmeye devam edeceğim. Sadece bir hafta orada, bir hafta burada bir düzen kurmaya çalışacağım. Kuruncaya kadar bazı aksaklıklar olabilir ama ben elimden geleni yapacağım.

Ben işte aynen böyle, âşık olduğum adamın peşinden dünyanın bir ucuna gitmenin felsefesini yapmaya çalışırken...

Hem de bir sevgi, bir gönül adamı, dümdüz giriyor lafa:

"Hadi ordan! Bırak bu palavraları. Sen aşka âşıksın! Sana 6 ay müddet veriyorum, 6 ay sonra buradasın. Zaten ben senin yayın yönetmenin olsam gitmene asla izin vermezdim. Çünkü iyi bir muhabirsin. Deli miyim, sana izin vereyim? Holly de çok istedi onun peşinden Amerika'ya gitmemi ama ben reddettim mesela..."

O kadar enerjik, o kadar hızlı, o kadar bombardıman ederek konuşuyor ki, lojistik desteğe ihtiyacım mı oluyor nedir, ağzımdan çıkıveriyor:

"Ateşkes, ateşkes! Bir bira alabilir miyim?"

Hafif alkolün, zor durumuma yardımcı olacağını düşünüyorum.

Çünkü onun enerjisi, kişiliği karşısındakini çökertiyor.

Ve bence bunu sevdiklerine yapıyor.

Onların yapmasını istediği ya da yapmamasını istediği bir iş olduğunda bunalıma sürükleyecek kadar üzerlerine gidiyor.

Çoğu kez de başarıyor.

Zekâ fışkıran alaycılığından kurtulabilmenin imkânı yok.

Bütün bir Moskova seyahati boyunca 'Memleketim' şarkısını söyledi bana! Bir Kıbrıs'ta bu kadar çok söylenmiştir bu şarkı, bir de bu Moskova yolculuğunda:

"Havasına suyuna, taşına toprağına bin can feda bir tek dostunaaaa...."

Bununla kurtulsam iyi!

Ne kadar şarkı, türkü varsa repertuarında, bizim memleketi anlatan, hepsini tek tek söyledi.

Sahnesi de Allah için iyiydi!

Böyle muzip bir tarafı var.

Ve kedi gibi meraklı.

Bir taraf duyarlı, bir tarafı acımasız.

Çözmesi kolay değil yani, bir bilinmezlik yumağı, hakkında bin türlü efsane.

Belli bir yere kadar kendisine yakınlaşılmasına izin veriyor ama görünmeyen camdan bir fanusu var sanki, bir anda içine giriveriyor, işte o zaman ulaşabilmek imkânsız hale geliyor. Dalıp gidiyor kendi dünyasına, ne düşünüyorsa...

Gün içinde değişiyor enerjisi.

Ama esas olarak hiperaktif.

Ortada makul bir sebep yokken birden muzır şeyler yapmaya başlayıveriyor.

Onunla bir yerlere gitmek çok eğlenceli yani.

Ekstraya gelmiş sanatçı gibi.

Adam aslında savaşçı.

Enerjisi yettiği kadar savaşıyor, kendisiyle bile.

Bir hedef belirlediyse kendine, döndürebilene, fikrini değiştirebilene AŞK olsun.

"Evet ama bu bir aşk!" diyorum. "Gerçek aşk! Niye gidemiyorum Dubai'ye? 15 yıllık mesleğimi riske mi atıyorum?"

"Risk aldığın kesin."

"Okuyucu mu kaybederim?"

"Edebilirsin."

"Ben zannetmiyorum. Etmezler. Bu kadar kolay beni terk etmezler. Beni sevmelerinin nedeni aşka değer vermem değil mi? Evim, buradan sadece 4 saat uzakta olacak. Kasetlerimi Arnavutköy'de değil Jumeriah Beach'te çözeceğim. Ne var yani! Bir de çocukla dönersem oralardan fena mı olur? İyi değil mi hayatta bir değişiklik, yenilik..."

"Bedelleri olabilir..."

"Ama siz benim için cesur demiştiniz..."

"Ee, bu kararı almandan belli!"

Sonra eliyle yine 6 işareti yapıyor.

Ve o meşhur Hıncal Uluç kahkahasını patlatıyor.

Ama bence yanılıyor.

Aşka aşık olan o!

Ben gerçekçi âşığım, bal gibi sevgilime âşığım...

Çok konuşuyor gibi duruyorsa da...

Aslında duruyor!

Özel hayatı hakkında pek az şey anlatıyor.

Sense kaptırıyorsun, car car car dökülüyorsun.

Fakat bir ara, hakkında öyle şeyler öğrendim ki, şaşırdım doğrusu.

Şimdi yazmayacağım.

Zamanı gelince paylaşacağım.

Ve tabii en önemli özelliklerinden biri kibarlığı. Bizim kuşağımız alışık değil.

İnsana kendisini, çocuğu yaşında bile olsan, kadın gibi hissettiriyor.

Paltonu tutuyor, sandalyeni çekiyor, sigaranı yakıyor, arabanın kapısını açıyor, asla senden önce bir yere girmiyor, kitapta tarif edilen erkek örneği ve bütün bunları da son derece doğal yapıyor.

Gerçekten bir kadının birlikte olmak isteyeceği erkeklerden, yani eski tüfeklerden.

Her şeyinle ilgili.

Hangi yemeği ısmarladığınla.

Ne içmek istediğinle.

Ne var ki, o içmiyor.

Gerçi, sen unutuyorsun. Gecenin bir yarısı karşındaki adamın bir damla alkol almadığını hatırlayınca, uyum kabiliyetine şaşırıyorsun.

Ama belli bir saati var...

Kül kedisi gibi.

Saat 12'de balkabağına dönüşmeden önce, o mutlaka mekânı terk etmiş oluyor. "Hadi bana eyvallah," diyor.

Öyle sürpriz programlara filan açık değil. Müthiş bir öz disiplini var. Odasına çekiliyor. Ve dünyayla ilişkisini kesiyor.

Bir tarafı insanlarla çok ama çok iç içe, bir tarafı ise dikkati çekecek kadar yalnız. Ama bu, onun tercihi. Ben nereden bileyim sebebini...

Ve laf dönüp dolaşıp, en yakın dostlarından Ercan Arıklı'ya gelince, gözlerindeki hüznü fark etmemek imkânsız hale geliyor.

Ercan Arıklı, Sabah'tan Vatan'a geçince ona bir mektup göndermiş elden.

Mektubu tuttuğu andan itibaren, içinde neler yazdığını kestirebildiği için açmamış.

Haber yollamış:

"Söyleyin Ercan'a okumadım. Kütüphanemin en üst rafına koydum."

Öldükten sonra açmış bakmış ki, sezgilerinde yanılmıyor, o mektupta tahmin ettiği şeyler yazıyor:

"Sana ihtiyacım var, gel..."

Böyle bir adam işte.

Gitmemesi gerektiğine inanmış, en yakın arkadaşı bile onu yolundan çevirememiş.

Ne yazık ki, o da beni Dubai'ye gitme kararımdan vazgeçiremeyecek!

NE SÖYLEDİĞİN DEĞİL... NE ANLADIKLARI...

Genelde oyunlardan pek hazzetmeyen babam, daha çocukluğumuzdan itibaren iki oyunu iyi öğrenmemizi ve her fırsatta oynamamızı öğütlerdi.

Satranç ve briç...

Satrancın nasıl oynandığını daha ilkokulda iken kendisi öğretmişti. "Dama için artık fazla büyüdünüz, sıra satranca geldi," diye.

Satranç bir muhakeme, bir strateji oyunu idi. Birkaç hamle ötesini düşünmeye zorladığı için aslında çok iyi de bir beyin idmanıydı.

"Briç," dediğimizde, "Daha erken," derdi.

Ağabeyimle ortaokulda idik, Antakya'da tatile bize gelen Hayati Dayım ilk briç derslerini vermeye başladığında...

Dönerken ağabeyime, "Sen on yıl sonra iyi briççi olursun," dedi. Sonra bana baktı. Süreyi biçti...

"40 yıl!.."

Babam Ankara'ya tayin olduğunda, ben liseye, ardından üniversiteye başladığımda hırs yaptım. Briç adına kitap, dergi ne bulduysam aldım. Bunların bana artık hafif gelen, başlangıcı anlatan çoğunu arkadaşlarıma dağıttım ama, gene de kütüphanemde koca bir raf hâlâ briç kitapları ile dolu...

Ankara yıllarında harika bir briç grubumuz vardı. Haftada en az bir gün toplanır, sabaha kadar hem de ne kavgalar içinde oynardık. Şimdi bu satırları yazarken düşündüm de. Ne zayiat vermişiz o ekipten.

Ahmet Taner Kışlalı... Ateş Erkunt... Amca Aydın... Sinan Hoca... Yukarılarda bir yerde kareyi kurmuş, bizi bekliyorlardır.

Bizi sabahlatan aslında briçin kendisi değil, hemen her oyunun sonunda çıkan ve oyunun kendisinden uzun süren tartışmalar, kavgalardı.

Briç bilenlere gerek yok. Ama bilmeyenler için bir özet vermem gerek.

Briç bir ihale oyunu. Dört kişi oynar. Karşılıklı oturanlar ortaktır. 52'lik destenin tüm kağıtları dağıtılır. Herkese 13'er...

Oyunun esası ortaklık olarak bu 13 elden kaçını alabileceğini hesaplamak ve onun üzerinden ihaleye girmektir. En yüksek teklifi veren oyunu yüklenir.

Sonuçta ulaşılan yer Kontrattır. Ne söyledi isen o...

Mesela... "13 elin tamamını alırım," diyorsan, bunun adı Gran Şilem'dir... Tenisteki deyiş buradan gelir. Deklare ettiğin tüm elleri alırsan, hem bunların puanı, hem de Gran Şilem özel ödülü hanene yazılır.

"Yedi el alırım," deyip, 13'ün tamamını almak sana bir şey kazandırmaz. Yedi el kaç puansa onda kalırsın.

Deklare ettiğin sayıda el alamazsan, eksik ellerle orantılı cezalar ödersin.

Yani... Kontratı, tam da alabileceğin el sayısında bağlaman önemlidir Briç'te. Ne bir eksik, ne bir fazla...

Peki ortağının elini görmeden, neyi ne kadar yapacağına nasıl karar vereceksin?

İşte bunu briçte konuşmalar sağlar. Üzerine binlerce kitap yazılan konuşmalar...

Herkes sıra ile bir şey deklare eder. Bu deklarasyon bir şey ifade eder. Ortak bu ifadeye kendi deklarasyonu ile yanıt verir. Bu da ortağına bir şey ifade eder. Kontrat bağlanana kadar her konuşma yeni bir ifadedir ortaklar için. Sadece hücum oyununda değil, savunma da yarar sağlar. Kontratı rakipler alırsa, onları engelleyecek savunma oyunlarını bu konuşmalar üzerine kurar ortaklar, birbirinin elini görmeden.

Yani briçte konuşmak önemlidir ve her konuşmanın sistem içinde bir anlamı vardır. Kavga da işte tam bu noktada kopar.

"Sen bu deklareyi nasıl yaparsın?" diye bağırır ortaklardan biri. Öteki elini sayar. "Bu elle bu deklare yapılmaz mı?"

"Bu el böyle konuşur," diyenin bir mantığı vardır. Genelde doğrudur da... Ama doğru olması, haklı olduğu anlamına gelmez.

O el öyle konuşturabilir insanı. Tamam. Tamam olmayan... Sen öyle konuştuğunda karşındakiler ne anlar?

Önemli olan senin ne konuştuğun değil, karşındakinin bu konuşmadan ne anladığıdır?

Ne anladığı...

İşte babamın bizi briçe itmesinin sebebi tam da budur.

"Senin ne dediğin önemli değil... Önemli olan, sözlerinden karşındakinin ne anladığıdır, oğlum..."

Babamın bu öğüdünün ve briçin özellikle köşe yazarlığında çok faydasını gördüm. Yazarken, "Bu yazdıklarım doğru mu?"dan önce, "Bunu okuyan ne anlar?" sorusuna yanıt aramaya çalıştım.

Bence çok haklı olabilecek, çok masum görünen satırların, onları okuyan fanatikleri hem de nasıl teröre hedeflendirebileceğini biliyorum.

Yazar sorumluluğu, "Yazdıklarım doğru"da bitmez.

"Yazdıklarımı kim nasıl anlar?" sorusunu kendimize soramazsak eğer, bir gün bunun bedelini çok acı ödeyebiliriz.

Briç bilmeyenlere köşe yazarı sorumluluğunu anlatmak, "Lafın nereye gideceğini düşünmeden ve bilmeden sallama"ların nelere sebep olabileceğini söylemek zor... Çok zor...

Bu yazıya rağmen anlamayacaklardır!

KÖŞE YAZARININ DÖRT BEKLENTİSİ...

Bir köşe yazarı olarak, okurlarımın yazılarıma şu dört tepkiden birini göstermelerini beklerim. Her okur göstermeli...

Birinci tepki, bir köşeyi okuduktan sonra, "**Aaa... Bunu bilmiyordum,**" demeleri. Öğretmen olmak keyifli bir şeydir.

İkinci tepki, yazıyı okuduktan sonra, "**İnanır mısınız, ben olaya hiç böyle bakmamıştım,**" demeleri. İnsanlara olaylar karşısında değişik bir bakış açısı vermek de yazar için çok tatmin edicidir.

Bir başka tepki, ki benim en favorim, bir yazıyı okuduktan şunu açıklamalarıdır:

"Kelimesi kelimesine benim hislerime tercüman oldunuz. Ben de böyle düşünüyor ama böyle güzel ifade edemiyordum."

Ve nihayet bir başka önemli tepki de, yazıyı okuduktan sonra, **"Senden ve savunduğun her şeyden nefret ediyorum,"** demeleridir. Bir yazıdan ne kadar nefret ediliyorsa, bilin ki, o kadar da seveni, bayılanı vardır.

Ben, iddia etmek, tahrik etmek, hatta zaman zaman okurlarımı öfkelendirmek isterim.

Tahrik etmiş olmak için tahrik etmek değildir amacım. Bu üslupta yazmamın sebebi, düşüncelerimi mümkün olan en açık, en net, en dolambaçsız yolla anlatmayı tercih etmemdir. Böyle yazmaktan korkar, çekinirsem, o zaman işimi yapmıyorum demektir.

Ümit ederim, bütün yazılarım bu dört kategoriden birine düşüyordur.

Bu satırları okurken, ola ki, 'Hıncal kendini yazmış,' diye düşündünüz.

Böyle düşündüyseniz haklı da olursunuz. Çünkü ben işte aynen böyle yazarım. Bu dört tepkiden birini alamazsam, boşuna yazdığımı düşünürüm.

Ne var ki, bu enfes satırların sahibi ben değilim...

Thomas L. Friedman diye birini tanıdınız mı? *New York Times* okuyanlar tanır. Bu gazetede köşesi var. Serbest yazar... Öyle serbest ki, gazeteden istediği kadar para çeker, canının istediği yere gider.

Kimseye sormadan. Kimseden izin almadan. Hindistan'a... Patagonya'ya... Kutuplara... Paris'e... Canının istediğini yazar. Gene kimseye sormadan. Kimseye danışma-

dan. "Yazılarımı sadece gramer ve imlâ hatalarını düzelten editörler okur," der. Geçen yıl, 'Yılın Köşe Yazarı' seçildi. Üç defa Pulitzer Ödülü aldı. Beyrut'tan Kudüs'e kitabı ile 'Ulusal Kitap Ödülü'nü kazandı.

Okurları, "Friedman bizim duygularımızın özünü yansıtıyor. Gittiği, gördüğü yerleri yazarken, bize sadece 'onları' anlatmıyor, 'bizim' kim olduğumuzu da hissettiriyor," diyorlar.

Bir yazar için bundan daha büyük mutluluk olur mu?

İki insanın yaşamlarını birleştirmesine neden 'evlenmek' demişiz? Evlenmek, çünkü, evin anahtarının iki olması... Anahtar, evin iki sahibi olduğunun simgesi... Evlenmenin simgesi... Yani alyanstan çok daha anlamlı aslında.

Anahtarı verdiniz mi, 'evli'siniz demektir. Belediye Başkanı onasın, onamasın.

"Her eve gelişimde kapıyı anahtarla açmaktan yoruldum," demiştim. ***"Ne güzeldir zili çalmak ve size birinin kapıyı açması..."***

Bunu sağlamak için anahtarı bir başkasına vermeniz gerekir. Ki gelsin sizden önce eve. Evi ısıtsın. Sımsıcak yapsın. Yuva yapsın. Kapıyı çaldığınızda koşsun, kucaklasın kapıda sizi.

Mutluluk tariflerinden biri bu mu acaba?...

Mutluluk, sevgi, aşk konularına kafa yoran bir insan Hıncal Uluç. Gerçek dostluğa önem veren, kaliteli yaşamaktan zevk alan, kendisine ve çevresinde olup bitenlere eleştirel gözle bakabilen, pek çok kişinin görmediğini, göremediği açılardan görebilen, insana insan olduğunu hissettiren biri...

Sizleri Hıncal Uluç'la ve hayata dair yazılarıyla baş başa bırakıyoruz. Hayat üzerine, hayatınız üzerine düşünmeniz için...



ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd.
Ticarethane Sokak No: 53
34410 Cağaloğlu-İstanbul
Tel : +90 (212) 511 53 03
+90 (212) 513 87 51
Fax : +90 (212) 519 33 00
www.alfakitap.com
e-mail: info@alfakitap.com

ISBN 975-297-599-2